

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

D. STAUBER JÁNOS

Proprietară: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Perioadice sub No. 10/1—1938. Trib. Arad.

ARAD, ANUL 54. No. 72.

1939. március 30., csütörtök.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GEZA

Daladier francia kormányelnök nagy válaszbeszéde az olasz követelésekről:

Franciaország nem tárgyal területi kérdésekről!

A birodalom egyetlen barázdáját sem engedik át és ez még csak szóba sem kerülhet, mert

Páris szembeszáll minden erőszakos törekvéssel

Daladier francia miniszterelnök szerda este romániai időszámítás szerint háromnegyed tíz óra körül rádióbeszédet mondott. Beszédének bevezetésében a francia kormányfő mindenekelőtt az általános nemzetközi helyzetet ismertette és utalt arra, hogy Franciaországnak súlyos nehézségekkel kell szembe néznie.

— Elsősorban mint ember beszélek — mondotta Daladier — azon a nyelven, amelyet a sziv nyelvének szoktak nevezni. Itt állok gyermekeimmel és szavaimat mindenekelőtt a francia gyermekekhez és a francia anyákhoz intézem.

— Arról kívánok beszélni — mondotta, — hogy mit akar Franciaország és ismertetni akarom, hogy Franciaország milyen erős. Franciaország a békét akarja, ereje pedig anyagi és erkölcsi erőnyezőkön nyugszik.

Soha nem volt Franciaország egységesebb, elhatározottabb és erősebb, mint most. Franciaország reméli, hogy a békét sikerül megmeneteni, mert gyűlöli a háborút. De, ha a háborút rákényszerítik, vagy pedig egyetlen kiútnak mutatkozik a megaláztatás és a szegény elöl, akkor Franciaország egy emberként szembenéz vele és megvédi szabadságát.

— Tüztük és tudjuk, hogy nagy erőfeszítéseket kell tennünk. Ezért már hónapokkal ezelőtt megvalósítottuk a többmunka programját és egészséges pénzügyi politikát teremtettünk. A hasznos eredmények nem is maradtak el.

Gazdasági helyzetünk lényegesen megjavult és a frank azon a szinten áll, amelyet mi állapítottunk meg számára. Nemzetvédelmünket fokoztuk. A bekövetkezett nemzetközi válság bennünket nem talált gyengén, sőt a nemzetközi válság ellenére is tovább haladunk a megkezdett úton,

termelésünk növekszik, a munkanélküliség pedig csökken.

Tegnap a frank a többi valutákkal szemben emelkedett és a tegnapi nap folyamán négy tonna arany érkezett az országba. Az a kötelességünk, hogy Franciaország erejét növeljük. Mivel nyíltan láttam az általános helyzetet,

teljhatalmat kértem a parlamenttől arra az időre, amíg a béke veszélyben forog.

Ezt a felhatalmazást megkaptam és arra azért volt szükség, mert jelenleg gyors cselekvésre, nem pedig vitákra és tárgyalásokra van szükség. Minden egyéni érdeket a haza érdekeinek kell alárendelni.

Katonai rendelkezéseket is foganatosítottunk, amelyeket a lakosság teljes megértéssel fogadott. Mindenki teljesíti kötelességét, mert tudja, hogy egy igazságos hazát kell megvédenie és, mert mi a nemzet védelmét nem a nép nyomorára építjük.

— Erőnk — folytatta a francia miniszterelnök — nagyobb, mint valaha volt. Tudják-e, hogy mit jelent a francia erő? A francia erő olyan emberek tömörülését jelenti, akik egységes blokkot alkotnak, anélkül, hogy egyéni tulajdonságaikból valamit is feladnának. A francia erő olyan országot jelent, amelynek gazdagsága, földművesei munkája, és termőföldje biztosítja, hogy népének sohasem kell éhínséggel megküzdenie.

A francia erő az egész világon él és kiter-

jed a gyarmatbirodalomra, amelynek érintetetlen magját az afrikai gyarmat-tömb képezi.

Ezeknek a gyarmatoknak hűségéről és lojalitásáról magam győződtem meg.

— Franciaország ereje azonban nemcsak anyagi, hanem szellemi és erkölcsi tényezőkön is nyugszik.

Az emberiség, a szabadság, a testvériség jelenti ennek az erőnek forrását.

Spontán egységbe tömörül itt egy nép, amely vitáiban az igazságot és jogot keresi és amelynek nem kell kibékülnie egymás között, hogy veszély idején az egységet biztosítsa. A francia erő azonban a harátságokon is nyugszik, a szerződéses és a spontán barátságokon.

— Az utóbbi időben tanultunk annak, hogy új definíciókat használunk, új definíciókat, amelyek azonban csak régi módszereket fednek. A rabszolgaságot szabadságnak, az elnyomást pedig önkéntes csatlakozásnak hívják. Ugy akarnak boldoggá tenni embereket, hogy pusztulásuk felé viszik őket. Mi tudjuk mindannyian, hogy mit jelent a francia elfoglalás. Ez azt jelenti: embereket nem feláldozni haszon nélkül és embereket nem igába hajtani, hanem hagyni, hogy akaratuk szerint éljenek, szívük szerint érezzenek. Mi azt akarjuk, hogy a nemzetek közötti kapcsolatokat ne erőszakkal rendezzék, hanem a jog és az igazság alapján. Akkor azonban, ha az erőszak mégis elszabadul, tudjuk, hogy mi a kötelességünk.

— Franciaország a békét akarja és bizakodva néz jövője elé. Franciaország tudja, hogy ha tárgyalások kezdődnek, akkor azokból csak álláspontra kerül a sor, szembenézünk vele, semhogya szegényt vállaljuk.

— Azt várják, hogy ma este a francia-olasz viszonyról beszéljek. Ezt teljes nyíltsággal akarom ismertetni.

Franciaország és Olaszország között 1935. január 7-ikén egyezmény jött létre, azzal a céllal, hogy végleg rendezzék a két ország között felmerült nézeteltéréseket. Ez az egyezmény bizonyos afrikai határkiigazításokról, gazdasági megállapodásokról intézkedett, a Tuniszban élő olaszok statutumának fokozatos rendezését írta elő. — Franciaország megkezdte ennek az egyezménynek végrehajtását és az egyezmény kérdése később egyetlen ízben sem merült fel. Sem az abesszin hadjárat során, sem azután, sem pedig akkor, amikor újból nagykövetet neveztünk ki Rómába Francois Ponceit személtében.

Csupán 1938. december 17-ikén közölte velünk Ciano gróf olasz külügyminiszter, hogy az említett szerződés érvényét Olaszország már nem ismeri el. Mussolini vasárnap kijelentette, hogy 1938. december 17-ikén ismertették velünk az olasz problémát, mely ezekben a szavakban foglalható össze: Tunisz, Dzsibuti és Szezei csatorna. Ez a bejelentés nagy meglepetést keltett, mert az lehetett a benyomás, hogy Olaszország velünk az említett jegyzékben nyíltan ismertette követelése-

selt. Franciaország pedig a jegyzékre nem válaszolt. A december 17-iki olasz jegyzéket nyilvánosságra hoztuk a válaszjegyzékkel együtt és ezeket a reggeli lapokban olvashatják. Azonban itt is le akarom szögezni, hogy az 1938. december 17-iki olasz jegyzék konkrétumot nem tartalmazott és abban sem Dzsibutiról, sem a szezei csatornáról, sem pedig Tuniszról említés nem történt. A jegyzék mindössze annyit közöl, hogy az olasz kormány az 1935. évi francia-olasz egyezményt felmondja és igyekszik igazolni ennek a felmondásnak okát. Az igazolás pedig arról igyekszik meggyőzni, hogy Abessziniá elfoglalása új jogokat teremtett volna Olaszország számára: Ezt azonban mi nem fogadhatjuk el. Mert mit jelentene ez? Azzal lenne egyenlő, hogy minden új engedmény és minden új hódítás újabb jogokra ad alapot. Ilyen körülmények között a követelések hártalanok lennének. Ismételtlen hangsúlyozom, hogy az olasz követeléseket a december 17-iki jegyzék nem ismertette.

— Azt mondhatják ellenben, hogy ezek az újságokból és az uccai tüntetésekből közismertek. Amikor ezek a követelések ilyen módon ismeretessé váltak, a szenátusban kijelentettem és akkori kijelentésemet ma is teljes egészében fenntartom:

egy barázda földet sem adunk át és egyetlen jogunkból sem engedünk.

Franciaország az 1935. évi francia-olasz egyezményt aláírta és abból folyó kötelezettségeit továbbra is lojálisan hajlandó teljesíteni. Ha ennek az egyezménynek szellemében javaslatot terjesztenek eléje, azokat hajlandó megvizsgálni.

Beszélnem kell a tuniszi olaszok helyzetéről is. Azok a hírek, hogy ezekkel az olaszokkal rosszul bántanak, mesék. Én magam személyesen tanuskodom arról, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak.

Ugyanakkor, amikor Tuniszról beszélek, nem mulaszthatom el, hogy ne küldjem üdvözlétemet az ottani nemes mohamedán lakosságnak, amely mindig hű volt hozzánk és ne biztosítsam ezt a lakosságot arról, hogy Franciaország mindig hű marad magas küldetéséhez: mindenkor megvédi őket. Ami pedig az olaszokkal való bánásmódot illeti,

kérdezzék meg azt a kilencszázezer olaszt, aki magában Franciaországban él,

hogv nem boldog-e, hogy ennek az országnak törvényeit élvezheti és hogy van-e oka panaszkodni vendégszeretetünk miatt?

— Egy másik nagy szomszédos nép iránt is teljes jóakaratumat nyilvánítottuk. Aláírtuk a müncheni egyezményt és a francia-német megállapodást, legutóbb pedig Berlinbe bizottságot mentettünk gazdasági szerződés megkötése végett, de mint a szenátusban is kijelentettem, Csehszlovákia meghódítása, Prágának a német csapatok által való elfoglalása súlyos csapást mért erre a politikára.

Évek óta a népek önrendelkezési jogáról, természetes aspirációkról hallottunk beszélni, hogy most egyszerre az „életter” kifejezés kerüljön előtérbe, amely nem más, mint a hódítási vágy más szóval való kifejezése. Ilyen körülmények között hogyan ne éljen Európa riadókészültségben? Tudjuk, hogy a háború minden nép számára katasztrófát jelent. Mi nem akarjuk a háborút, hanem a békét akarjuk megvédeni. Franciaország felszólít minden ha-

talmat, amely úgy gondolkozik, mint mi és a béke utján akar haladni, hogy velünk szolidárisan lépjen fel mindennemű támadás ellen.

Hiszem, hogy ez a felhívás mindenütt, a La Manche-csatornán és az Atlanti Óceánon túl is meghallgatásra talál. A francia-angol barátság azért oly erős, mert teljesen azonos a felhívásunk, azonos célokat, azonos eszközökkel akarunk elérni.

Hiszem, hogy minden józan ember — és

ilyenek minden országban akadnak — megérti szavaimat.

tudatában van annak, hogy amit mondott, az nem fenyegetés, hanem azt jelenti, hogy Franciaország — minden erejével a béke szolgálatába állítja. Franciaország tudatában van erejének és be akarja bizonyítani, hogy mire képes a munka, az emberiség érdekében, mire képes a bátorság, ha a jog megvédéséről van szó és mit jelent az áldozatkészség a szabadság érdekében.

Egész Spanyolországban a nemzeti kormány vette át a hatalmat

Egymásután adják meg magukat az eddig még ellentálló városok és tömegesen menekülnek a köztársasági haderő tisztjei

Burgos. Délben egy órakor hivatalos jelentést adtak ki, amely szerint az egész Spanyolország Franco tábornok csapatai kezébe került. Valamennyi tartományi főváros, amely eddig a köztársaságiak birtokában volt önként behódolt Franco tábornoknak.

Valenciában az ottani rádióállomás délben 12 óra után néhány perccel bejelentette, hogy a város megadta magát. A bejelentést Cascad ezredes tette. Utána a rádióállomás eljátszotta a nemzeti Spanyolország himnuszát.

A nemzeti Spanyolország egész területén örömmel uralkodik Madrid elfoglalásának hírére. A városokban a házakat fellobogózták, az üzleteket bezárták és mindenütt ünnepi körmeneteket rendeztek. Miaia tábornokról, ki a köztársasági hadseregek ismert vezére volt, aki Valenciába menekült, úgy tudják, hogy Mexikóban fog letelepedni. A nemzeti hadsereg vezetősége felhívást intézett a köztársaságiak milicistáihoz, hogy fegyvereiket szolgáltatassák be, mert különben súlyos büntetésben részesülnek.

Madrid pékel szerdára virradó éjszaka teljes üzemmel dolgoztak és a kora reggeli órákban hatalmas mennyiségben osztogatták szét a lakosság között az ingyen kenyeret.

Madridban külömben a fallangista rendőrök vették át a rendfenntartási szolgálatot. Franco tábornok a nagy sikert március 25-ikén kezdett offenzívájának tulajdonítja, amikor a köztársasági front áttörése majdnem minden ellenállás nélkül történt meg. A nemzeti hadak azóta állandó előnyben vannak és kedden megszállták Aranjuez.

Szerdán hajnalban a Ciudad del Realban levő rádióállomás bejelentette, hogy ott lázadás tört ki a köztársasági uralom ellen. A lázadást a fallangisták kezdeményezték, akik aztán a hatalmat átvevették és Franco csapatainak bevonulására várnak. Ugyancsak szerda délelőtt Murcia város is csatlakozott a nemzetihez. Almeria és Jean még ked-

den szintén felszabadították magukat a köztársasági uralomtól. Mindkét városban az uralmat a fallangisták vették át. Barcelonában nagy ünnepséggel fogadták Madrid bevételeinek híreit. A várost fellobogózták és kedden egész nap folytak az ünnepségek.

A nemzeti hadsereg vezérkarának jelentése szerint Madrid elfoglalása alkalmával a központi harctéren 40 ezer fogoly került a nemzeti csapatok kezére. A déli fronton a nemzetiek folytatják előnyomulásukat és több községet elfoglaltak. Ugyanez a helyzet a keleti fronton is. Oranból jelentik, hogy Murciából 11 gép-

ből álló repülőraj érkezett, közvetlenül ezután újabb három gép szállt le. A repülőgépekkel 48 személy érkezett, közöttük több tiszt.

Madridból jelentik: A német távirati iroda jelent: A spanyol főváros elfoglalása után számos letartóztatás történt. A köztársasági vezetők közül többeket letartóztattak, így Bastejrot és Pradas ezredest is.

Miaia tábornok röviddel a város elfoglalása előtt eltávozott Madridból és állítólag Francia-Marokkóba menekült.

Bucurestiből jelentik: Madrid elestével egyidőben a spanyol köztársaság bucaresti-i követsége beszüntette működését és Spanyolországot most már kizárólag Prat y Soutzo, Franco tábornok meghatalmazott minisztere képviseli.

Burgosból jelentik: Alicante városa rádió útján bejelentette, hogy megadja magát Franco tábornok csapatainak. Különbösen Valenciába már meg is érkeztek a nemzeti csapatok egyes egységei. A kikötőben levő hajók árbócaira felhúzták a nemzeti Spanyolország zászlaját.

A kataloniai falangisták vezére, akit a polgárháború egész ideje alatt fogságban tartottak és aki most kiszabadult, a valenciai rádiószolgálat útján kiáltvánnyal fordult a lakossághoz és mindenkit nyugalomra, higadtságra intett.

Cartagena és Almeria is megadták magukat. A fallangisták többszáz letartóztatottat szabadítottak ki. Valószínűleg már a közeljövőben megérkeznek a nemzeti spanyol hadihajók az eddig köztársasági kézen volt kikötőkbe.

Oranból jelentik, hogy a köztársasági hadsereg vezetői gyors egymásutánban és nagy számban érkeznek Spanyolországból Francia Marokkóba. Murciaiából tizenegy repülőgépen ötven köztársasági tiszt érkezett Oranba.

Huszmillió leít áldoz a kormány a kisebbségi népoktatás támogatására

A református és az unitárius egyházak lelkészeinek kongruája póthitel útján nyert fedezetet az új költségvetésben

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A Nemzeti Ujjászületés Frontja legfelsőbb tanácsának hétfői igazgatói ülésén a magyar tanácstagok teljes számban résztvettek. Ott volt gróf Bánffy Miklós dr., a magyar népközlöny elnöke, a Front igazgatótanácsának tagja, Szász Pál dr., gróf Teleki Ádám, báró Jósika János, Konopi Kálmán dr., Mikó László dr., Szabó Béni és Mikó Imre dr. Báró Szentkereszthy Béla és gróf Teleki Ernő betegség címén kimentették magukat, míg Gyárfás Elemér dr. azért nem jelenhetett meg, mert katonai szolgálatára behívták.

Március 28-án, kedden, a Front magyar igazgatótanácsai tagjai

kétórás megbeszélést folytattak Dragomir Silviu dr. kisebbségi miniszterrel,

akivel nagyfontosságú kérdésekről tárgyaltak. A kisebbségi miniszter örömmel közölte, hogy a január 17-iki egyezmény egyes pontjainak megvalósításaként az 1939. április 1-éről keltezendő költségvetésbe

20 millió leít vettek fel a felekezeti népiskolák államsegélye címén, míg póthitelként a református és unitárius lelkészek kongruájának aránylagos kiegészítése címén megfelelő összegről történik gondoskodás.

Természetes, mindkét tételből a királyhágo melléki református egyház is részesedik. Az állampolgári névjegyzékből kimaradtak és a nyugdíjasok ügyét is megtárgyalták ez alkalommal. Dragomir Silviu dr. kijelentette, hogy e tárgyalás a január 17-iki egyezmény értelmében királyi rendelettervény jelenik meg. A tárgyalások során egyéb fontos napirendi kérdéseket is megbeszéltek.

Különbösen gróf Bánffy Miklós dr. gróf Teleki Ádámmal

szervezési ellenőrzőkorútra indult,

amelyet március 14-én kezdték meg Tordán, ahol Gál Miklós dr. volt képviselő, az unitárius egyház főgondnoka kapott megbízatást a népközlöny megszervezésére. Ezután Szász Pál dr. gámbói birtokán ebédelték a vendégek, majd délután Gyula felé utaztak, ahol felkeresték Pap Danila tábornok, királyi helytartót és Rosca Petru dr. vezértitkárt, gróf Bánffy Miklós dr. és gróf Teleki Ádám Gyulafehérvártól Márton Áron püspök vendége volt. Gyulafehérvárról Brassó felé menet Nagyszombat is utbaejtették. Brassóban Szabó Benivel, Szele Bélával és Kacsó Sándorral tárgyaltak a magyar népközlöny vezetői. A népközlöny megszervezését Brassóban Szabó Béni volt képviselő vállalta.

Áradás és árvízveszedelem a megyében

5 és fölméterrel emelkedett a Körös vizállása

Az aradmegyei Honcót községből árvíz jelentette az aradi folyammérnökségi hivatalnak. Az utóbbi huszonegyórán ugyanis a Körös hatalmas módon megnövekedett és több helyen kilépett a medréből. A brády vonalon a vonat és motoros közlekedés Honcót után megszűnt, miután a pályatest víz alatt áll. Alváca és a többi közeli helységeket szintén árvíz fenyegeti, eddig azonban még nagyobb anyagi kárról nem érkezett jelentés. Az aradi folyammérnökség minden félórán kap helyzetjelentést. A hatalmas hóviharak és eső-

zések következtében a folyó szintje még egyre növekedésben van. Délben 12 óra 20 perckor érkezett jelentés szerint a Körös Honcónál 4 méter és 20 centiméterrel nagyobb, mint rendszeres körülmények között, délben egy órakor már ugyanitt öt méter 30 centiméteres emelkedést mértek és délután fél 4 órakor 5.50 méterrel jelzett a mérőkészülék. Estig utabban nem emelkedett a vizállás, de lejjebb fekvő helyekről ismét nagyobb vízmennyiséget jelentettek. Aradon a Maros szintén emelkedett, de az emelkedés nem jelentős.

Árvízveszély Magyarországon

Budapestről jelentik: Miskolcra érkezett jelentések közlik, hogy az utóbbi napok sűrű esőzése következtében a Felvidéken árvízveszedelem jépett fel. Így szerdára virradó éjszaka Miskolc felett a Sajó is kilépett medréből. Rozsnyó közelében is súlyossá vált a helyzet. A Rima vizét szintén erősen megduzzasztották az esőzések. A Zagyva folyó Hatvánál elérte a part felső szélét és ha a víz tovább nő, úgy a környéket veszély fenyegeti. Léváról érkezett jelentés szerint a Garam és az Ipoly szintén kiáradt.

A felvidéki árvízveszélyről délután újabb fenyegető hírek érkeztek a magyar fővárosba.

Ezek szerint nem is az esőzés, hanem a hirtelen jött olvadás teszi tulajdonképpen súlyossá a helyzetet. A Gyöngyös patak Visznek község néhány házat már elöntötte és a község lakosságát ki kellett költöztetni. A Tarna patak kedd reggel óta 4 méterrel emelkedett és egyes községeket annyira elöntött, hogy a lakosság a házak tetejére volt kénytelen menekülni és itt várja be a segélynyújtást. Ugy íde, mint a többi veszélyeztetett helyekre utasozókat küldték ki. A Zagyva vize szintén rohamosan emelkedik és felső folyása mentén levő községeket veszély fenyegeti.

Japán nem csatlakozik egyetlen államcsoporthoz sem

Tokióból jelentik: Hiranuma japán miniszterelnök sajtónyilatkozatot adott, amelyben hangsúlyozta, hogy Japán nem tartozik sem a parancsuralmi államok, sem pedig a népuralmi országok államcsoporthoz. Hozzáfüzte ehhez a miniszterelnök, hogy jelenleg tanácskozások folynak a kommunista internacionális ellenes szerződés kibővítéséről. Végül hangsúlyozta a kormányelnök, hogy Japánnak Angliához, Franciaországhoz és az Egyesült-Államokhoz fűződő viszonyát újra kell rendezni.

Az Egyesült-Államok külön hajót bocsájt II. Carol király rendelkezésére

— ha meg akarja látogatni a newyorki világiállítást

Newyorkból jelentik: Gosti tanár, a newyorki világiállítást román csarnoka főkörménybiztosának tiszteletére a kiállítás amerikai főkörménybiztososa nagy ünneppé rendezett, amelynek során a kiállítás vezetősége részéről beszéd hangzott el. Hangsúlyozta a beszéd, milyen jó érzéssel vették tudomásul az Egyesült-Államokban azt az érdeklődést, amelyet Ófelsége II. Carol király a kiállításnak szentel, valamint Románia részvételét. Végül hangsúlyozta az ünnepi szónok, hogy az Egyesült-Államok külön hajót küldtek volna Romániába, ha tudták, hogy Ófelsége meg akarja látogatni a világiállítást.

Nincs változás

az utlevélkiállítás eddigi rendjében

Bucarestből jelentik: Az illetékes hatóságok közlést hoztak nyilvánosságra, hogy az utlevelek kiállítása ezentúl is ugyanazon feltételek szerint történik, mint ezideig. Visszatartják azt a híresztelést, mintha az utlevéltulajdonosokat különleges láttaozás megszerzésére köteleznék, vagy az új utlevelek megszerzéséhez újabb iratokat követelnének.

„Védelmi vonalat” épít Párisban az angol és a francia vezérkar Európán keresztül

Ellentétes áramlatok a francia kormányban az olasz kérdéssel kapcsolatban

London. A Daily Mail jelentése szerint Lord GORTH, angol vezérkarj főnök párisi tárgyalásai során, amelyek ma indultak meg, széleskörű angol-francia katonai szövetséget készítenek elő. A lap szerint, az új szövetség nem csak Lengyelország és más kelet-európai államok katonai támogatását készíti elő, de kiterjed Hollandia és Svájc védelmére is. A tárgyalásokról állandóan tájékoztatják az USA kormányt is. Szovjetországot egyelőre nem vonják be a szövetségbe, viszont Lengyelország később bekapcsolódna ugyanez alá a Szovjetre is.

Más lapok szerint az angol kormány több tagja ellenzi, hogy Nagybritannia a kontinensen újabb kötelezettségeket vállaljon. A kormányhoz közelálló Daily Telegraph szerint a legközelebbi minisztertanácson alaposan megvitatják a kérdést, tegyen-e Anglia messzebbmenő ígéreteket Lengyelországnak, Jugoszláviának és más államoknak. Az ígéretnek előfeltétele az, hogy ezek az államok aktívabban kapcsolódjanak bele az úgynevezett „védelmi vonalba”, amely most áll kiépítés alatt.

A „Ce Soir” mai számában különös nyomatékkal utal arra, hogy a francia kormány kebleiben állítólag komoly ellentétek merültek fel. A lap szerint a kormányban három különböző irányzat érvényesül. Az első irányzat hível a Németországgal való megegyezésre törekse-

nek és BONNET külügyminisztert támogatják. A második irányzatot DE MONZIE munkügyi miniszter képviseli, aki bízik a Berlin-Róma tengely elválasztásának lehetőségében. DE MONZIE miniszteriumát szinte fiók külügyminiszteriummá alakították át. Harmadik irányzat élén DALADIER miniszterelnök áll, aki a leghatározottabban arra az álláspontra helyezkedik, hogy Franciaország területéből még egy arasznyit sem engednek át.

Minisztertanács Párisban

Párisból jelentik: A francia kormány tagjai szerdán délelőtt 11 órakor minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács előtt

Daladier miniszterelnök Lukacievic lengyel nagykövetet fogadta kihallgatáson.

A minisztertanács dében 13 óra 15 perckor ért véget. Utána Sarraut belügyminiszter az újságírók előtt a következő hivatalos jelentést olvasta fel:

— A minisztertanács ülésén Daladier miniszterelnök tájékozódást adott arról a nyilatkozatról, amelyet ma este olvas fel a párisi rádióban. A minisztertanács a miniszterelnök nyilatkozatát egyhangulag elfogadta.

Páris. (R.) Gort tábornok két órás megbeszélést folytatott Gamelin francia tábornokkal és délután 3 órakor — nyugateurópai idő szerint — kíséretével együtt Reimsbe utazott, ahol meglátogatta a Maginot-vonalat.

Francia—olasz sajtóvita

Páris. (Rador). A francia sajtó részletesen foglalkozik az olasz követelésekkel és a lapok kiemelik, hogy

Franciaország nem bocsájtkozhatik olyan kérdés meg tárgyalásába, amelyet nem körvonalak pontosan.

Az Ordre szerint a fenyegetett államoknak sürgősen egyesülniük kell, mert az az egyetlen remény még a békére. Az Epoqueban Keryllis irt cikket, amelyben azt hangsúlyozza, hogy milyen nagy a demokratikus országok ereje, mert

hatalmas nyersanyag termő területek felett rendelkeznek, ezenkívül félmilliárd embert képesek szembéállítani a mintegy 120 milliónyi némettel és olasszal, akik földrajzi fekvés szerint ugyszólván ostromzár alatt állnak, úgy tengeren, mint szárazföldön.

Cikket azzal fejezi be, hogy még minden megmenthető.

Róma. (Rador). A Havas iroda jelenti: Fascista körökben bizonyos nyugtalanság érezhető a Duce beszédével kapcsolatosan Páris részéről tanusított tartózkodás miatt. Ezek a körök azt tanácsolják Franciaországnak, siessen kapcsolatba lépni Olasz-

országgal, mert ellenkező esetben olasz részről kevesebb mérséklésről tesznek majd tanubizonyosságot Itália követeléseit tekintetében.

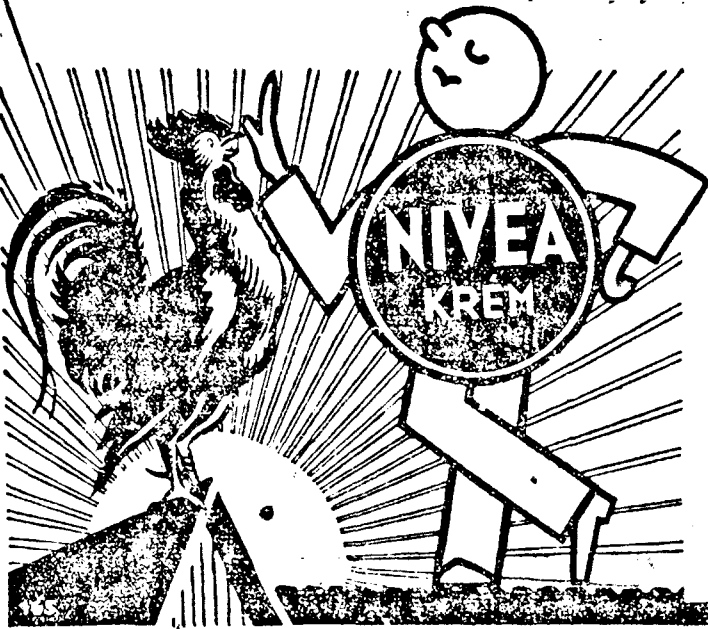
Róma. (Rador). A Stefani távirati ügynökség jelenti: Nagy csodálkozással veszi tudomásul az olasz sajtó a francia szenátus külügyi bizottsága egyik tagjának azt a nyilvánosságra került kijelentését, hogy a szenátus külügyi bizottsága részéről lefolytatott vizsgálat megállapította: az 1935. évi francia—olasz egyezményből világosan kitűnik, miszerint a francia kormány soha sem adta hozzájárulását Olaszország etiopiai kezdeményezéséhez és hogy az Olaszország számára biztosított szabadság, ami francia részről Etiopíára vonatkozott, csupán a békés szándékok szempontjából magyarázható.

A Giornale d'Italia ezzel kapcsolatosan megállapítja, hogy a Mussolinihoz intézett Laval levél szövegét Rómában úgy magyarázták, mint az Olaszországnak Etiopiaiban biztosított szabad kéz politikájának elismerését.

Szofia. (Rador). Azokkal a hírekkel kapcsolatosan, amelyek legutóbb a bulgár miniszterelnök berlini utazásáról kerültek forgalomba, megállá-

Várj még egy negyed órát!

Akik maguk borotválkoznak, tovább alhatnak!

Mesébe illő, milyengyorsan megborotválkozhat, ha a beszappanozás előtt a bőrt NIVEA krémmel dörzsöli be. Ebben az esetben nem fáj az arcbőr, nem ég és nem repedezik fel. Ön teljesen fájdalommentesen borotválkozik.

pitják, hogy a hírek helytállóak és a miniszterelnök, aki utközben Belgrádban is kiszáll, már a legközelebb utnak indul a német főváros felé.

Ujabb beszédet mond Mussolini

Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök ma este két napi tartózkodásra a kalabriai félszigetre utazik, ahol újabb beszédet fog mondani az olasz követelésekről.

Görögország nem tárgyal...

Athén. (Rador.) A görög távirati iroda jelenti: Abban a helyzetben vagyunk, hogy visszautasítjuk azokat a híreket, mintha Görögország részt vett volna valamely, a középcurópai eseményeket követő diplomáciai megbeszélésen.

Berlin azt tanácsolta Pozsonynak, hogy egyezzen meg Budapesttel

Meghosszabbították a magyar—szlovák fegyverszünetet

Róma. A Giornale d'Italiaiban Virginio Gayda élesen szembeszáll azokkal a szlovák hírekkel, amelyek szerint Göbbels német propaganda miniszter azért utazott volna Budapestre, hogy a szlovák álláspontot segítse. A cikk szerint ebből egy szó sem igaz.

Németország biztosítja Szlovákia területi integritását és ezt megelőzően tudni akarja, hogy mi lesz véglegesen ez a terület. Ezért Berlinben azt tanácsolták Pozsonynak, hogy igyekezzen megegyezni Budapesttel. A helyze, általánosságban zavaros és egyre veszélyesebb lesz, miután a magyarok mince nek abban a helyzetben, hogy a véletekig tárgyalgassák ezt a kérdést. Elérkeztünk az új dilemmához — írja Gayda. — Vagy rövid időn belül meghúzzák az új határokat a Budapestten ülésező bizottságok, vagy Magyarország katonailag biztosítja azokat.

Budapestről jelentik: Göbbels német miniszter szerdán dében meglátogatta Teleki Pál gróf miniszterelnököt, majd Hóman Bálint közoktatásügyi minisztert és végül Csáky István gróf külügyminisztert kereste fel. A propaganda miniszter kedden este résztvett az Operaház előadásán. Lehet, hogy csütörtökön már tovább utazik Athénbe.

Prága. (Rador.) A Reuter iroda jelenti: A magyar és szlovák csapatok közötti fegyverszünetet a Budapestten tárgyaló szlovák bizottság visszatéréseig meghosszabbították. A határvidéken a két hadsereg által elfoglalt egész arcvonal mentén a helyzet változatlan, csendes.

UFANIA premiermozgó TEL: 12-82

Oriási siker!

„SZUZZ”

Aktuális művészi világsztár.

Loretta Young, Tyrone Power, Annabella

3 (mársk.) 5. 7.15 és 9.30.

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen

JAWOL

Márton Áron erdélyi római katolikus püspök hűségesküjének szertartása a bucaresti-i királyi palotában

A főpap a Krisztus országának törvényei szerinti szolgálatát ajánlotta fel az Uralkodónak — Őfelsége melegen válaszolt és megígérte támogatását

Bucurestiből jelentik: Az Aradi Közlöny legutóbbi számának „Legújabb” oldalán, bucaresti tudósítónk jelentése alapján röviden hírt adtuk már, hogy Márton Áron gyulafehérvári római katolikus püspök és kísérete kedden délelben félegykor letette a királyi palotában az ünnepélyes püspöki esküt. A trónteremben jelen volt Őfelségén kívül Călinescu miniszterelnök, Zigre Nicolae kultuszminiszter, Boga Alajos kanonok, az Erdélyi Római Katolikus Egyházmegyei Tanács elnöke és dr. Kászoni Alajos teológiai rektor, valamint a királyi udvar számos előkelő tagja.

Zigre Nicolae kultuszminiszter felolvasta a püspöki kinevezés állami megerősítéséről szóló királyi dekrétumot, majd dr. Kászoni Alajos elimádkozta a „Veni Creator”-t és a királyért való imát. Ezután megtörtént az eskütétel.

Az eskü szavainak elhangzása után Márton Áron püspök a következő beszédet intézte Őfelségéhez:

Felső!

— Mély alázattal és alattvalói hódolattal jelentem meg Felsőged előtt, hogy mielőtt a gyulafehérvári római katolikus egyházmegye jogszerinti vezetését átveszem, Felsőged kezébe letegyem az előirt hűségesküt.

— Felsőged kegyes engedélyével az eskütétel hivatalos aktusát egyuttal ünnepélyes aktusnak is tekintem arra, hogy Felsőged

előtt hűveim hódolatát is bemutassam, — igénytelem személyemre nézve pedig legmagasabb utasításait átvegyem.

— Egyházmegyéim népe a király iránti hűség és királytiszelet hagyományában nevelődött. Az eszmék, amelyeket szent vallása eléje állított és életszemlélete a világról, az életéről, annak jelenségeiről és értelméről, nevelése és megfontoltságának alapja, amelyet maga alakított ki, megtanította arra, hogy az életnek az igazságos törvények adnak szilárd keretet. Ezért a király személyében, aki a jog és igazság legfőbb lefolyójele, életének és érdekeinek leghívebb őre — és Isten után legfőbb Urát látja és tiszteli.

— Az eszmék és érdekeknek kiméltlen harca, ami hatalmába kerítette volt a közéletet, megromította az emberek egymásközötti viszonyát és ennek következtében főképp a nép sokat szenvedett. Lelkén a nyugtalanság és a bizonytalanság érzése vett erőt. Felsőged, — országga népének javát tartva szem előtt, — elhatározta, hogy a lelkeket megszabadítja a rájuk nehezedő aggodalomtól — és népei számára új korszakot terem: a jog és igazság, a béke és a rend korszakát.

— Krisztus országának, — amelynek egyik szerény munkása vagyok én is, — ugyanezek az alaptörvényei és ugyanez a célja. Kötelességemnek ismerem tehát, hogy ezeknek az igazságoknak az érvényesítéséért tehetségem szerint dolgozzam.

— Jól tudom, hogy az államhatalom gépezetében jelentéktelen tényező és Felsőged nagyszabású tervét számára jelentéktelen erő vagyok, de jelentéktelen erőmet is szívvel-lelkekkel ajánlom fel a Felsőged által hirdetett munka, az igazság és béke, az egyetértés és szeretet — Krisztus örök igéjének becsületos szolgálatára.

— Hivatalos hódolatomat Felsőgednek bemutatva, alázatosan kérem királyi támogatását egyházmegyéim, hűveim és igénytelen személyem számára.

— A Mindenható Isten áldja meg Felsőgedet, hogy nemes szándékait tudja valóra váltani, a kormányzás súlyos feladatait tudja szerencsés befejezéshez juttatni, hogy számos éven át törhetetlen erővel uralkodjék és hogy szíve hő vágyát: a hazá felvirágoztatását tudja megvalósítani.

— Az Ur áldandózza meg bőséges áldásával Felsőgedet! Eljen a király! Eljen a felsőges Uralkodóház!

Márton Áron beszédére meleg szavakkal válaszolt a király és támogatását ígérte ugy Márton Áron, mint hűve számára.

Az eskütétel után a király, valamint a megjelent előkelőségek melegen üdvözölték Márton Áron püspököt és kíséretét.

Anglia gazdasági egyezményt kötött Dániával

Londonból jelentik: Nagybritánia és Dánia között gazdasági megállapodás jött létre. A megállapodás szerint az angol-dán külkereskedelmi forgalom évi 25 millió dán koronával fog emelkedni. Stauning dán miniszterelnök Déljütländban beszédet tartott, amelyben kifejtette, hogy Dánia nem aggódik egy közeledő határrevízió miatt. Hitler vezérkancellár több ízben kijelentette, hogy a nemzeti szocializmus nem exportáru és azt más nemzetekre nem akarja kiterjeszteni. Sainálja mondotta a továbbiakban Stauning dán miniszterelnök, hogy akadnak olyan dán állampolgárok, akik idegen eljárásokat akarnak belevinni a dán választási mozgalomba.

Pervesztes lett a várossal szemben Mosorca Bojidar, aki közigazgatási per utján akarta módosíttatni hivatali minőségét

Annak idején megemlékezünk arról a közigazgatási keresetről, amelyet Mosorca Bojidar városi tisztviselő indított Aradvárosa ellen. Mosorca Bojidar ugyanis elégedetlen volt azzal a minősítéssel, amelyet a tisztviselő rang szerinti beosztása alkalmával kapott és ezért indította meg keresetét a temesvári közigazgatási tábla előtt, amely a kérésnek helyt is adott és elrendelte Mosorca Bojidar szolgálati főnöki minőségben való beosztását. A város ezt az ítéletet megfellebbezte és az elsőfokú ítéletet nem hajtotta végre. Ezért Mosorca Bojidar a legfelsőbb közigazgatási bírósághoz fordult és Orezeanu Romulus, akkori polgármester eltávolítását kérte. Időközben azonban új városvezetőséget neveztek ki és ezért Mosorca Bojidar kérése tárgyalanná vált. Mosorca a kérést az új városvezetőségre is kiterjesztette és az ügy most került tárgyalásra Bucurestiben, ahol a tárgyaláson Aradváros vezetőjét Bejan Romulus dr. alpolgármester képviselte. A legfelsőbb közigazgatási bíróság érdemben is foglalkozott az ügyvel és Mosorca Bojidar kérésével elutasította.

Ugyancsak most tárgyalta a legfelsőbb közigazgatási bíróság két elbocsátott városi tisztviselő ügyét is. Ezek keresetét indították a város ellen, de keresetüket a temesvári közigazgatási tábla elutasította. A legfelsőbb közigazgatási bíróság most ezt a két elutasító ítéletet megerősítette.

Halálos baleset áldozata lett két bevonuló tartalékos katona

Temesvárról jelentik: A Karánsebes és Orsova közötti vasuti vonalon halálos kimeneteli katonaszerencsétlenség történt tegnap. A vonat a karánsebesi állomásról tulszúfolva indult Orsova felé, úgyhogy a vonat tetején, az ütközőkön, a lépcsőkön is bevonuló katonák helyezkedtek el, akik a bevonulási parancsra ezredükhez siettek. Karánsebesen ugyan figyelmeztették a bevonuló katonákat, hogy a vonat tetején veszélyes az utazás, mert utközben alagút van, de ennek dacára akadtak néhányan, akik a vonat tetején helyezkedtek el, minthogy máshol már nem jutott hely számukra. Ezek között volt Hamernik Antal varsándi családosi iparos is. Ugyátszik, nem halotta a figyelmeztetést, legalább is erre kell következtetni abból, hogy mikor a Karánsebes után következő alagutat észrevette, utolsó pillanatban, amikorra már késő volt, felemelte fejét és valószínűleg el akarta hagyni helyét. Azonban éppen ez okozta vesztét, mert a következő pillanatban felemelt feje oly szörnyű erővel ütődött az alagút peremébe, hogy az teljesen lefejezte a szerencsétlen embert. Egy másik bántást is a halálos baleset ért. Jung Johann gazdálkodó, Targovistére akart bevonulni ezredébe, de helyet már nem kapott a vonatban és ezért ideiglenesen az ütközőn helyezkedett el. Titán állomáson azonban oly szerencsétlenül zuhant le az ütközőkről, hogy a vonat kereke alá került, melvekk halálra gázolták.

Kedvezményes utazás

New-Yorkba

a világkiállítás alkalmából

HOLLAND-AMERIKA LINE

KÉNYELMES ÚJ HAJÓIVAL,
ugyszintén rendszeres utazások

Canadába

Középamerikába

Ausztráliába

Délamerikába

Afrikába és Keletre

Beiratkozások, információk és
prospektusok

ORT. utazási irodáiban:

ARAD, Cal. Banatului 2. Tel. 13-50.

TIMISOARA, str. Venetia 2. Tel. 39-89.

BUCURESTI, Calea Victoriei 70. et. I.

Tel. 4.41.65.

CORSO MOZGO

MA PREMIER!

3, 5, 7.15 és 9.15

„Stella Dallas szent hazugsága”

Az anyai önfeláldozás leggyönyörűbb filmje, amit minden anyának és gyermeknek meg kell nézni. — Barbara Stanwyck, John Boles, Ane Shirley. — Paramount hirdó.

Honosítási eljárás tanácsol az igazságügyi minisztérium

az állampolgárság nélkül maradt nyugdíjasoknak

Milyen iratok és utánjárások szükségesek a honosításhoz?
Drága és hosszadalmas az eljárás

Kolozsvárról jelentik: Az állampolgársági névjegyzékből kimaradt nyugdíjnélküli nyugdíjasok ügyeiről többször beszámoltunk. Mult év április óta, amióta az állampolgársági névjegyzékből kimaradt nyugdíjasok nyugdíjának folyósítását a pénzügyminiszter betiltotta, hol egyénileg, hol egyetemlegesen mindent megpróbáltak a nyugdíjasok, hogy a pénzügyminisztert kiadott határozatának visszavonására rábírja. Most aztán az országos Nyugdíj Intézethez beadott kérvényeknek, bár kissé későn, de meg van az eredménye, mert

a pénzügyminisztérium felvilágosítást kért az igazságügyminiszteriumtól, milyen elbárányban részesítse azokat a nyugdíjasokat, akik az állampolgársági névjegyzékből kimaradtak. Az erre érkezett válasz úgy a többségi, mint a kisebbségi nyugdíjasokra kedvező, amint azt a Nyugdíjpénztárnak a kolozsvári pénzügyigazgatóság nyugdíjszámfejtőosztályához intézett leirata bizonyítja.

A 25.025 számú és március 16-án kelt leirat közli a számvevősséggel, hogy a mult év december 20-án a nyugdíjpénztár kérdést intézett az igazságügyminiszterhez az állampolgári listából kimaradt nyugdíjasok sorsára vonatkozólag, mire az igazságügyminiszter közölte a nyugdíjpénztárral, hogy ezek

honosítás útján megszerezhetik állampolgársági igazolványukat s azoknak, akik ezzel rendelkeznek a nyugdíját folyósítani kell.

Az igazságügyminiszter azonban e tekintetben különbséget tesz a román eredetű és kisebbségi nyugdíjasok között s az utóbbiak honosítási feltételei már sokkal körülményesebbek, mint a többségiéeké.

Hogyan lehet kérni a honosítást?

A román eredetűeknek egy négylees bírósági bélyeggel ellátott beadványban kell kérniük állampolgárságuk elismerését és e kéréshez mellékelniük kell: 1. születési bizonyítványukat, 2. a szülői házassági bizonyítványát, 3. egy nyilatkozatot arról, hogy esetleges idegen állampolgárságról lemondanak, 4. a törvényszék bizonyítványát arról, hogy gyámság és gondnokság alatt nem állanak, 5. ügyvétségi bizonyítványt, hogy büntetlen előéletűek, 6. illetőségi helyük előjáróságának erkölcsi bizonyítványát, 7. az illetőségi hely polgármesterének vagy községi előjáróságának bizonyítványát arról, hogy ő és szülei román eredetűek, 9. annak a lelkésznek a bizonyítványát arról, hogy úgy ő, mint szülei román eredetűek.

Ha nem román eredetűek.

egyénenként, hatszáz leies bélyeggel ellátott és erre a célra szolgáló úrlapon kell honosítás iránti kérést beadniuk, amelyet száz lei igazságügyi és két lei repülőbélyeggel kell felülbélyegezni s az igazságügyminiszter mellett működő Honosító Bizottság elnökéhez (Presedinte al Comisiune de naturalizare) kell címezni és beadni az alábbi mellékletekkel:

1. egy születési bizonyítvány,
2. a törvényszék igazolását arról, hogy gyámság alatt nem áll és hogy polgári jogainak gyakorlásától nincs megfosztva.
3. az igazságügyminisztérium bizonyítványát arról, hogy egyetlen állam sem kérte a kiadását valamilyen büncselekmény miatt.
4. ügyvétségi bizonyítványt arról, hogy büntetve nem volt.
5. az illetékes rendőrség vagy közigazgatási hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítványt.
6. törvényszéki vagy városi bizonyítványt arról, hogy nem szenved gyógyíthatatlan betegségben,
7. hogy menynyi adót fizetett, ha pedig nem, hogy jelenleg mennyi nyugdíjat kap?
8. bizonyítványt arról, hogy az állampolgársági jogok elnyeréséhez szükséges kellekkel rendelkeznek.
9. iskolai bizonyítványt arról, hogy írásban és szóban bírja a román nyelvet, végül
10. bizonyítványt arról, hogy csődöt ellene nem kértek.

Ezeket a bizonyítványokon kívül, ha a Honosító Bizottság ezt kéri, még külön nyilatkozatot kell tenni arról, hogy minden más állampol-

gárságról lemond és bizonyítványt arról, hogy az utóbbi tíz év alatt megszakítás nélkül állandóan az ország területén tartózkodott.

Az igazságügyminiszter a leirat végén megjegyzi, hogy ezek a honosítási törvényben előírt kellek, amiből arra lehet következtetni, hogy

A magyar társadalom jelenlegi vezetőinek figyelmébe!

A magyar társadalom jelenlegi vezetőire hárul most az a feladat, hogy az egy éve nyugdíjnélküli álló nyugdíjasok helyzetén enyhítsenek s vigyék keresztül a kormánytól, az igazságügyminiszternél és esetleg Ófelségénél is, hogyha már az állampolgárság névjegyzékből kimaradt kisebbségi állampolgárok jogi helyzetét nem rendezik, legalább a honosítás rendjén tekintsenek el a magas bélyegilletéktől, töröljék el azt a rendelkezést, hogy az állam nyelvét írásban s szóban birni kell, hanem ehelyett a hono-

ezek csak azokra vonatkoznak, akik nem a nyugdíjuk folyósítása, hanem valamilyen más okból kérik állampolgárságukat.

Amint a fentiekből kitűnik, a honosítás rengeteg utánjárásba és temérdek pénzbe kerül. Egy sereg bizonyítvány és egy sereg bélyeg kell hozzá, amely természetesen mind időbe és pénzbe kerül, úgyhogy az elaggott és beteges nyugdíjasok, akik már ide s tova egy éve nem kapták nyugdíjukat, a legnagyobb erőfeszítés mellett sem tudják beszerezni ezeket a bizonyítványokat. Kitűnik azonban az igazságügyminiszternek a nyugdíjpénztárigazgatósághoz leküldött és tájékoztató a kolozsvári pénzügyigazgatósággal kötött leiratból az a tény, hogy

ha valaki nincs felvéve az állampolgárok névjegyzékbe, még nem jelenti azt, hogy nyugdíjra nincs joga.

sítás alapjául fogadják el bizonyító erőül minden más kellek nélkül az egyes helyi hatóságok által már kiadott ideiglenes jellegű állampolgársági igazolványokat, valamint egyes hatóságok által a nyugdíj felvételére jogosító bizonyítványokat, annál is inkább, mert az állampolgársági névjegyzékek összeállításától kezdve egészen a mult év áprilisáig ezek teljes erejű bizonyítékok voltak ezek alapján az egyes pénzügyigazgatóságok zavartalanul folyósították a nyugdíjakat.

Laval küldetése

Megkísérli az olasz-francia kiegyezés előkészítését — Laval 1935-ik évi szereplése az akkori olasz-francia közeledés létrehozatalában

Párisból jelentik: Mint már jelentettük, Laval volt miniszterelnök váratlanul Rómába utazott. Ő volt az, aki az 1935-ik évi kormányzása idején is látogatást tett Rómában s az olasz-francia szomszédsági és tengeri érdekek felől Mussolinivel olyan megegyezést kötött, mely alapul szolgálhatott volna a két ország közötti vitás kérdések barátságos rendezésére. Azonban még az 1935-ik év őszén jött az abesszin kérdés, amelyben Laval közvetítőn lépett föl, de az ő jóakaratu közvetítését részint az abesszin kérdés belső súlyossága, részint Eden, akkori angol külügyminiszter, olaszellenessége elnyomta. Laval akkoriban tulajdonképpen ezért távozott a miniszterelnökségből. Franciaország aztán Angliával együtt vezetője lett a Népszövetség által kimondott olaszellenes gazdasági megtorlásoknak, mire Olaszország is megszüntette a Franciaországgal kötött Laval-féle egyezményt. Most Laval újra feltűnése a régi egyezményhez való visszatérés francia kísérlete. Őt az olaszok is minden más francia államférfinál több bizalommal fogadják.

Laval az ő Rómába érkezése után már hétfő délelőtt megkezdte a bizalmas tárgyalásait Mussolinivel. Laval magánemberként ment Rómába, hogy megtudja az olasz követelések részleteit és hogy egyben arról tájékoztassa Mussolinét, vajon Franciaország mennyiben hajlandó engedményeket felajánlani.

Az olasz félhivatalos lap külpolitikai közirója reméli, hogy elsimul a francia-olasz viszály

A „Pesti Napló“ munkatársa érdekes beszélgetést folytatott a „Giorno d'Italia“ főszerkesztőjével, Virginio Gaydával. A félhivatalos olasz lap nagvtekintélyű főszerkesztője, ki

Mussolini egyik legbizalmasabb embere, a vele beszélgető újságíróknak elmondotta, hogy Olaszországnak mindig érdeke támogatni és megvédeni Magyarország függetlenségét. Erre nemcsak a két ország közötti barátság kötelezi Olaszországot, hanem az is, hogy az olaszok Magyarországot Európa legfontosabb kiegyensúlyozó elemének tekintik.

— Magyarország területi és politikai gyarapodása nagyban hozzá fog járulni — mondotta Gayda — a dunavölgyi egyensúly kialakulásához. Magyarország nemzeti érdekei természetes összhangban vannak az olasz és a német érdekekkel és követik a tengelypolitika irányelveit is, amelyek egyik legfontosabb követelménye a dunavölgyi államok közötti teljes megbékülés. Magyarországnak a tengelyhatalmakkal való szolidaritása ezt a békepolitikát szolgálta és szolgálja.

A francia-olasz viszályról beszélve Gayda főszerkesztő kijelentette, hogy a viszálynak semmi kapcsolata sincs a mostani középeurópai eseményekkel és az egész viszály csak azért tört ki, mert Franciaország nem tartotta be az 1915-ben kötött szerződésben vállalt kötelezettségeit. Annak a reményének adott kifejezést a főszerkesztő, hogy a viszályt tárgyalások útján sikerül elsimítani.

„Mi nem akarunk háborút“

— Mi nem akarunk háborút — mondotta — és hajlandók volnánk a demokrata államokkal való együttélésre, azonban a demokrata államok megelégednek arról, hogy nekünk jelenlegi államformánkat éppen a szegénységünk miatt kellett felvenniük.

Gayda végül kijelentette, hogy minden veszedelmet át lehet a megértéssel hidalni.

Uj valutát vezet be Szlovákia

Prágából jelentik: A Prager Tageblatt szerint a szlovák kormány új valutát akar bevezetni, amelynek „orel“ lesz a neve. Értéke ugyanaz lesz, mint a cseh—morva protektorátusban a márka értéke. A forgalomban levő cseh koronákat valószínűleg lebélyegzik és becserelik.

Pozsonyból jelentik: A Hlinka-gárda vezérkari főnökét, Murgács Károlyt államtitkárrá nevezték ki és ennek következtében a Hlinka-gárdánál viselt állásról lemondott.

AZ IMPOTENCIA
leggyorsabban
RETON
TABLETAKKAL

EGY TUBUS
ÁRA
LEI 124

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
AKAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre . . . . . 420 „ || Egy hónapra 70 „

„Egy rózsaszál...”

Az ifjabb Rooseveltről, az Egyesült-Államok elnökének fiáról kedves történetet olvashattunk. Az ifjabb Roosevelt feleségével együtt megjelent egy kiállításban, ahol az asszonynak rendkívül megtetszett az egyik kiállított rózsza. Ifjabb Roosevelt gavallérnak mutatkozott, azonnal letépte a rózsát és átnyújtotta feleségének. Másnap a kertész elküldte a számlát, a rózsza a mi pénzünkben huszezer leibe került. Az ifjabb Rooseveltről, aki előző napon szemrebbenes nélkül tépte le a rózsaszálát, nem lehet azt állítani, hogy szemrebbenes nélkül lizezett, sőt még azt sem, hogy gavallérnak mutatkozott, mert egyszerűen kijelentette, hogy — nem fizet. A kérdés viszont kevés tekintettel volt az ifjabb Roosevelt elnök papájára és bizony keresetet indított a rózsza árért. A washingtoni bíró előtt szintén nem mentette meg az ifjabb Roosevelt az atyái tekintélyt, a bíró úgy a rózsza árában, mint a perköltségek viselésében elmarasztalta az elnök fiát. Így takarékoskodott az ifjabb Roosevelt...

— **IDŐJÓSLAT.** A szél gyengülése és az esőzés megszűnése várható. Napsütés és némileg melegebb idő lesz.

— **Marta Alexandru dr. királyi székartó bucaresti-
i utja.** Marta Alexandru dr. királyi székartó hivatalos ügyekben Bucarestbe utazott szerdán, ahol több napig marad.

— **A Nemzeti Ujjászületési Front titkársága a következő közleményt adta ki:** A Nemzeti Ujjászületési Front titkársága a parlament épületében információs irodát létesített, amely a szükséges felvilágosítással szolgál a céheknek, testületeknek valamint a Nemzeti Ujjászületési Front tagjainak. Erre a célra a hivatalos órák ünneppontjai kivéve, naponta 11—13 órák között lesznek. A hivatal telefonszáma: 3—74—95. V. Valcovici s. k. főtitkár.

— **Az angol kormány burgosi nagykövete még e héten átadja megbízólevelét.** Az angol kormány újonnan kinevezett burgosi nagykövete, Sir Maurice Patterson még e hét folyamán elutazik új állomáshelyére.

— **Prhala tábornok visszaérkezett Prágába.** Prágából jelentik: Prhala tábornok, volt kárpátaljai miniszter Lengyelországon át tegnap este visszaérkezett Prágába.

— **Török tanszék a bucaresti-i egyetemen.** Bucarestből jelentik: Călinescu Armand miniszterelnök kérte a nemzemevelésügyi minisztert, hogy a bucaresti-i egyetemen török tanszékot állítsanak fel.

— **Krofta Kamillét letartóztatták?** A „Le Populaire” című párisi lap prágai értesítésre hivatkozva tegnapi számában azt írja, hogy Krofta Kamillét a prágai kormány volt külügyminiszterét letartóztatták. A párisi lap arról nem számol be, hogy kik tartóztatták le Benes egykori segítőitársát és mi lenne a letartóztatás oka.

— **Attlee örnagy — beteg.** Attlee örnagy, az angol munkáspárt elnöke grippeben megbetegedett. Helyettese Greenwood munkáspárti képviselő tegnap Chamberlain miniszterelnököt felkereste és vele hosszas tanácskozást folytatott.

— **A francia-szírjai egyezmény ellen foglalt állást a damaszkuszi törvényhozás.** Damaszkuszából jelentik: A szírjai törvényhozás keddi ülésén Djemil Mardam, volt miniszterelnök és utóda, Lufi Haffar szólaltak fel, kijelentve, hogy kormányuk egyetlen alapja a francia-szírjai egyezmény végrehajtása volt, amelyet 1936-ban írtak alá Rövid vita után határozatot szavaztak meg a sztrájk folytatására, amelyet azért hirdettek, mert így akariák elérni, hogy a franciákkal kötött szerződést felülvizsgálják. Damaszkuszban és Aleppóban teljes nyugalom van. (R.)

— **Max Auschnitt a Titan-Nadrag-Calan alelnöke.** Bucarestből jelentik: Max Auschnitt-et megválasztották a Titan-Nadrag-Calan üzemek igazgatósági tanácsának alelnökévé. Edgar Auschnittet, akinek vezérigazgatói megbízatása megszűnt, a vállalati ügyvezető igazgatójává választották meg.

— **Együttműködés a katonai és polgári egészségügyi szolgálat között.** Bucarestből jelentik: A hadsereg egészségügyi szolgálatának felljavítása érdekében szoros együttműködést létesítenek a katonai egészségügyi hatóságok és az egészségügyi minisztérium szervei között.

— **Március 31-én kezdődik az iskolák szünete.** Bucarestből jelentik: Az összes internáussal rendelkező iskolák szünete március 31-én délelőtt kezdődik meg, a többi tanintézetekben szombaton, április 1-én. Kivételt képeznek a gazdasági iskolák (scolare de gospodărie), ahol az elméleti oktatás szintén április 1-én ér véget, de a gyakorlati oktatást csak április 6-án szünetetik be.

— **Több ezer bucaresti-i kereskedőt büntettek meg az élelmiszerekkel való üzérkedés miatt.** Bucarestből jelentik: Amint lapunk más helyén már jelentettük, a főváros polgármesteri hivatala rendkívül szigorú intézkedéseket léptetett életbe az élelmiszerekkel üzérkedő kereskedők ellen. Pénteken és szombaton a főváros tanácsának az uzoratorvény ellenőrzésével megbízott közegei már több ezer kihágási jegyzőkönyvet vettek fel és ez alapon kirótt büntetések összege közel tízmillió lejt tesz ki. Az ellenőrző közegek megállapították, hogy különösen péküzemekben nincsenek — vagy ha vannak: hamisak — mérlegek, a kenyereket a megengedett súlynál kisebb súlyban sütik és hogy a közétisztasági rendszabályokat sem tartják be. Az áruzsoraellenőrzési razziaikat tovább folytatják.

— **Schacht Genovába érkezett és onnan Bombayba utazott.** Genovából jelentik: Schacht Hjalmar dr., a Német Birodalmi Bank volt elnöke, kedden Genovába érkezett, ahol egy Előindíába induló gőzös fedélzetére száll. A volt birodalmi bankelnök, aki a legutóbbi heteket a svájci Asconában töltötte, indiai hajóra indul. Utjának első állomása Bombay lesz.

— **Védőőrizethe helyezték „a szlovák állam ellen-ségelt”.** Pozsonyból jelentik: A hivatalos lap mai száma rendeletet közöl, amely felhatalmazza a belügyminisztert, hogy védőőrizetbe helyezhesse a szlovák állam ellenségeit, akiknek eddigi tevékenységéből arra lehet következtetni, hogy Szlovákia átépítésének utiában fognak állani. Számukra táborokat létesítenek, ahol a foglyok kötelesek fizikai munkát végezni. A rendeletet már életbe léptették.

— **Házasság.** Ma délelőtt az anyakönyvi hivatalban Bodnár József a tornaegyesület népszerű sportigazgatója tartotta esküvőjét rothenburgi Schweffer Erzsébet urleánnyal. Az esketési szertartást Riscutia polgármester helyettes végezte, tanúként a menyasszony részéről Hegedűs Gyula kereskedő, a vőlegény részéről Barlák Mihály földbirtokos szerepeltek. Az egyházi esküvőt huszét hétfőn, április 10-én este 7 órakor tartják a Minorita-templomban.

— **Fritz László dr. kiténtetése.** Budapestről jelentik: Dr. Fritz Lászlót, a magyar miniszterelnökség sajtóosztályához beosztott táblabíró, akit Erdélyszerte ismernek és nagyrabecsülnek mindazok, akik erdélyi működése alatt megismerhették ezt a nagy felkészültségű bírót és statisztikust, valamint Flachbart Ernő sőtölőadó Horthy kormányzó a magyar érdemrend tisztikeresztjével tüntette ki.

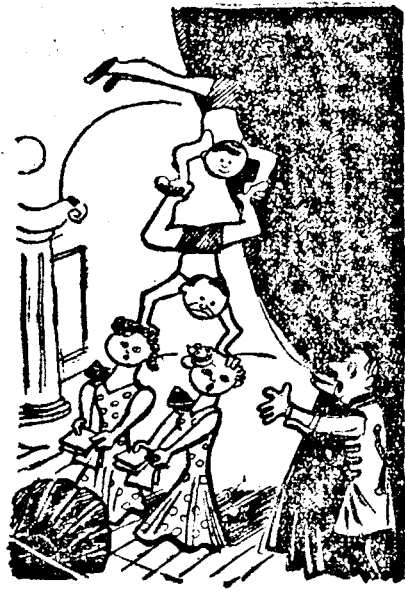
— **Megkönnyítik a minta érték nélküli csomagok küldését.** A posta vezérigazgatósága úgy rendelkezett, hogy április 1-től a minta érték nélküli csomagok szállítólevél nélkül, mint az aianlott levelek továbbíthatóak. Ilyen csomagokat vidékre 30. Bucarestbe 50 kgr. súlyig lehet küldeni és azoknak csomagolására nézve a posta semmi előírást nem tesz.

Husvét tojások, figurák **Select** bonboneri ában.
cacao, csokoládé **Select** Scala-mozi mellett

— **Megszűnik a német kommunista-párt volt vezetőjének internálása.** Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” berlini értesülése szerint Thölmann, a német kommunista-párt volt vezetője, aki mint ismeretes, az utolsó elnökválasztáson elnökjelölt is volt, rövidesen elbocsátják az Internáló táborból. Hír szerint Thölmann Keletporoszországban fog gazdasági munkát végezni.

— **Kütiéses tifusz Bessarabiában.** Galatiról jelentik: A helytartóság egészségügyi inspektorát arról értesítették, hogy az Ismail megyei Curciu községben kütiéses ifusz lépett fel. A hatóságok széleskörű óvintézkedéseket fogantatottak.

Tulbuzgóság

— **De, hölgyeim, Önök csak a következő műsorszámában szerepelnek!**

— **A JHUSVÉTI REJTVÉNYDERBY PÓTVIZSGA II.** március 23-án között keresztretjvények helyes megfejtése a következő: Vízszintes I. „Világító-gáz” 31. „Gazdálkodás”. Függőleges I. „Választójog”. 10. „Zilahy Lajos”. Miután a napról-napra megújuló köszönő és üdvözlő sorokra — melyeket „Rejtvény-derbynk” sikerének elismeréseként kapunk — külön-külön válaszolni módunk nincs, ezúton mondunk hálás köszönetet az elismerésért és jóleső meglepés től el bennünket, hogy előfizetőink hatalmas fábórnak kedves szórakoztatással lehetővé tették készségesen szolgálatára. Hiszük, hogy mint eddig, a jövőben is sikerülni fog előfizetőinknek örömet szerezni és az a kedves kapcsolat, mely az Aradi Közlöny és előfizetői között fennál, a jövőben még inkább erősödni fog.

— **Ionescu-Sisești szervezi a földműves-céhet.** Bucarestből jelentik: A földműves lakosságnak cébbe való tömörítését külön bizottság végzi majd, amelynek élén Ionescu Sisești áll.

— **Fiatal magyar tudós nagyjelentőségű vitamínlefedezése.** Szegedről jelentik: Györfly Barnabás dr., fiatal magyar tudós, dr. Györfly István szegedi egyetemi növénytanár fia, aki két év óta Berlin egyik nagy botanikai intézetében dolgozik, olyan új hatóanyagot fedezett fel, amelynek alkalmazásával megkészszerzte a paprika eddigi nagyságát a rendszeres mennyiség több szőrösére emelte fel. A hatóanyaggal sikerült a rendszernél nagyobb kemert és lent termelni. A fiatal tudós az ősi kikerítés alkaloidjával érie el ezeket a hatóanyagokat, amelyek gazdasági szempontból rendkívül jelentősek. Györfly dr. még folytatja kísérleteit és huszon-négy fajta növényt akar azokkal óriásira növesztetni.

— **Eltűnt.** Regulus Ion, Edip-ucca 2. szám alatti buszáki lakos jelentést tett az aradi rendőrségen, hogy 16 éves Augustin nevű fia lakásáról eltűnt és azóta nyomavészett. A rendőrség megindította az eltűnt felkutatására a vizsgálatot.

„פתיחת פתח” Fűszer és Italárak,
mint minden évben legolcsóbban beszerezhetők
M. Markusnál,
Str. MATEI CORVIN 1. — PASZKA eredeti
hítkészégi ában, házhoz szállítva.

— **Meghalt Folkusházy Lajos.** Budapestről jelentik: Folkusházy Lajos, volt budapesti polgármester, a budapesti villamos vasutak elnökgazgatója mára virradóra a Park-szanasatóriumban meghalt.

— **Közgyűlés.** Az aradi Ajutorul Hítelszövetkezet igazgatósága tisztelettel értesíti tagjait, hogy folyó év április hó 12-én délelőtt 11 órakor hivatalos helyiségében évi rendes közgyűlést tart. Határozatképtelenség esetén április 14-én ugyanezen helyen és időben újabb közgyűlést tart, amely a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

— **Kihágási járásbírósg tettenérési esetek tárgyalására.** Bucarestből jelentik: Az igazságügyminisztérium rendeltetvényét készítő olyan bucaresti-i járásbírósg létesítésére, amely a kihágási tettenérések ügyeit tárgyalja.

— **Rendőrségi hírek.** Az aradi rendőrséghez több feljelentés érkezett, amelyek különböző betörésekről számolnak be. A Simion Bărnăuțu-ucca 6. szám alatt lakó Borlea Petru mérnök lakásába kedde virradó éjjel két órakor ismeretlen egyének álkulcs segítségével behatoltak és 15.000 lei értékű különböző dolgokat vittek el. — Ugyancsak betörők jártak Csepelia Anna, Serban Vodă-ucca 3. szám alatti lakosnál is, ahonnan kedden éjjel 1500 lei értékű égyeneműt loptak el. — Ghiur-ban Augustin, Saguna-ut 98. szám alatti aradi lakos is jelentést tett arról, hogy nagybátyjánál, Kron Leonard, Mătăsari-ucca 34. szám alatt lakó aradi építészmérnök-nél szintén betörtek, itt ezuttal 20.000 lei értékű holmit vittek magukkal. A rendőrség az összes ügyekben megindította a legerélyesebb nyomozást.

— **Ha folytonos belpangásaitól és tulsok gyomor-savától okvetlen meg akar szabadulni, úgy ne mulassa el reggelenként egynegyed, esetleg fél pohár természetes „Perenc József” keserűvizet éhgyomorra inni. Kérdezze meg orvosát.**

— **Koszorumegváltások.** Kaufmann Sári rávatalára szánt koszorumegváltás címen a Szerzetház javára az alanti adományok folytak be: Kornis Bertalanné 150 lei, Deutsch Erzsébet, Mariska 100 lei, Deutsch Fndre 100 lei, Atlasz Imre 150 lei, Kaufmann Lajos 300 lei, Atlasz Zsigmond 100 lei, dr. Singer Lajos és neje 200 lei, Reichenberg Jenő 50 lei, Naschitz Márton 100 lei, Szűcs F. Vilmos 100 lei, Koch Dániel 100 lei, Goldschmid-család 300 lei, dr. Mayer Ödön 300 lei. — Neumann Hermanné rayatalára: Dr. Vörös László és neje 300 lei.

— **Olcsó angol nyelvkönyv jelent meg „Angol tanár” címmel.** A könyv, amelynek ára mindössze 12 lei, rendkívül könnyű rendszerrel nyult módot arra, hogy külön tanerő nélkül rövid idő alatt elsajátítsuk az angol nyelvet. A könyv minden könyvkereskedésben és újságárusnál kapható.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
WEISZ gyógyszer-tár, Piata Avram Iancu 12.
(Tel.: 25—20.)
JANKA gyógyszer-tár, Bulev. Reg. Ferdinand 25.
(Tel.: 11—00.)
Dr. DICK gyógyszer-tár, Str. Mărășești 1.
(Tel.: 17—68.)

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Javulás érezhető az üzleti életben

Calinescu és Gafencu beszédei nyomán

Bucurestiből jelentik: Calinescu miniszterelnök és Gafencu külügyminiszter nagyszabású beszédei, amiket az Ujjászületési Front ülésén elmondtak, rendkívül mély és jótékony hatást tettek az egész gazdasági életben. Calinescu miniszterelnök szavai, amelyek szerint Románia teljes nyugalommal tekint az események kifejlése elé és Gafencu kijelentése, hogy békes megoldások várhatók minden tekintetben, igen nagy megkönnyebbülést jelentettek. Ez a kitünő hatás megmutatkozott elsősorban az üzleti életben. Az ország minden részéből érkező jelentések szerint a bankokban a betevők nyug-

talansága megszűnt és a hitelélet ismét megindult. Kijelentés van arról, hogy a hitelélet pár nap alatt ismét felöltözt a normális keretekbe. A gyárakban a termelés szintén a nyugodt vágányra tér vissza és a kereskedelmi életben is helyreáll a vérkeringés. Az üzleti pangás, amely csak pár napig tartott, megszűnt és a húsvét előtti két hét remélhetőleg behozza a kereskedőknek azt a veszteséget, amit az elmúlt napokban szenvedtek. A gazdasági élet az egész vonalon javult, a riadás jelenségei eltűntek, mindenki látja már, hogy semmi ok nincs arra, hogy pénzét a bankokból kivégye és otthon rájön.

Áprilistól új postai díjszabás az országban

A Monitorul Oficial március 28-ikán megjelent, 74. száma közli az új postai díjszabást, amely április elsején lép életbe és az eddigi díjszabással szemben részben emelést, részben pedig számos újítást tartalmaz. Az új díjszabás fontosabb intézkedései a következők:

Az egyszerű leveleken 20 gramm súlyig helyi viszonylatban 5 lei, míg abban az esetben, ha a levelet más helységbe küldik 7 lei bélyeg alkalmazandó. Az egyszerű levelező lapokon 4 lei, a katonai levelezőlapokon 1 lei, míg a „válasz fizetve” levelezőlapokon 7 lei bélyeg alkalmazandó. A névjegyek postai díjszabása, ha nyitott borítékban küldik és azokban csak üdvözlési vagy részvét formula van, 1.50 lei, míg ha

más szöveg is szerepel a névjegyekben, akkor 3 lei. A zárt borítékokban küldött névjegyeket úgy kezelik, mintha rendes levelek lennének.

A „Hartij de afaceri” jelzéssel nyitott borítékban küldött üzleti iratok esetében a díjszabás helyi viszonylatban 5, míg más helységbe 6 lei. Ajánlott levelek után helyi viszonylatban 5, más helységbe 8 lei póttelék fizetendő, az express levelek után pedig helyi viszonylatban 10, más helységbe 15 lei.

A táviratoknál teljesen új rendszert vezettek be, amennyiben a táviratok díjszabása a távolság szerint változik. Érdekes újítás az is, hogy az ünnepi üdvözlő, valamint a részvét táviratokra meghatározott szövegeket vezettek be.

Husz százalékos emeléssel átírják a jövő költségvetési évre az eddigi adókat

Mitita Constantinescu pénzügyminiszter ismertette a költségvetést — Különböző könnyítésekről is beszámolt a pénzügyminiszter

A Nemzeti Ujjászületés Frontja legfelsőbb tanácsának ülésén Mitita Constantinescu pénzügyminiszter részletes előadást tartott az új költségvetésről. Ennek az előadásnak egyik leglényegesebb pontja az volt, amelyben a pénzügyminiszter bejelentette, hogy az 1939—40. es költségvetési évre 20 százalékos emeléssel átírják az ipari, kereskedelmi, professzionális adókat, valamint az úgynevezett supracotát. Így tehát az idén az adókiadás elmarad.

A pénzügyminiszter tájékoztatójában közölte, hogy az 1938—39. évi költségvetés az utóbbi időben felmerült rendkívüli kiadások ellenére is kiegyensúlyozottan zárul.

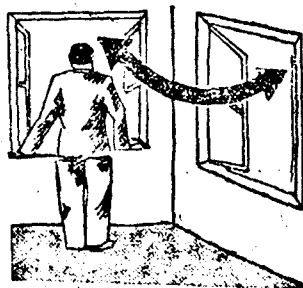
— Az 1939—40. évi költségvetés — folytatta a pénzügyminiszter — nemzetvédelem költségvetése lesz. Az új költségvetés végösszege 32 milliárd 229 millió lei, az elmúlt évi költségvetés 30 milliárd 550 millió leies összegével szemben, vagyis a többlet 1 milliárd 679 millió lei. Ha a költségvetés végrehajtását vesszük figyelembe, akkor megállapítható, hogy a tényleges többlet 3 milliárd 17 millió lei tesz ki. Ennek az összegnek 45.4 százaléka a hadsereg kiadásaira szükséges, 24.4 százalék rendkívüli hitelkeretet képez ugyancsak a hadsereg céljaira, 13.36 százalék a köztartozások törlesztésének emelkedése, 9.14 százalék az a többlet kiadás, amely egyes minisztériumok ujjászervezésével merül fel, 9.64 százalék pedig adminisztratív kiadási többlet. Az említett 3 milliárd 17 millió leies többletből 2 milliárd 117 millió lei a hadsereg fejlesztésére és hadfelszerelésre fordítunk.

— Ha figyelembe vesszük, hogy a most lejárt költségvetéssel szemben bizonyos jövedelmek a jövőben elmaradnak és, ha a költségvetési összeg fent már említett növekedését is tekintetbe vesszük, megállapíthatjuk, hogy az az összeg, amelyre a megmaradó jövedelmekből számíthatunk 29 milliárd 212 millió lei tesz ki, vagyis 3 milliárd 27 millió lei új jövedelmi forrásokból kell előteremtünk. Ezzel kapcsolatban mindenekelőtt az a szempont vezetett, hogy a polgári közigazgatás költségeinek fedezésére újabb megterheléseket nem alkalmazhatunk. Az erre a célra szükséges összeget a következőképpen teremtjük elő: Adóelengedések és kedvezmények törlése révén 660 millió lei,

már létező adók és illetékek fokozott behajtása révén 385 millió lei, az állami vállalkozások jövedelmi fölöslegéből 957 millió lei, vagyis összesen 2 milliárd 2 millió lei, amelyből csupán 901 millió lei fordítunk a polgári közigazgatás fedezésére, míg 1 milliárd 101 millió lei a hadfelszerelési kiadások fedezésére marad.

— Egymilliárd 15 millió lei fedezését olyképpen érjük el, hogy az elmúlt évi adókat 20 százalékkal emeljük és bizonyos illetékeket harmonizálunk. Így tehát a hadsereg szükségleteinek fedezésére szolgáló 2 milliárd 116 millió leies összegből csak 1 milliárd 15 millió lei fedezünk újabb megterhelésekből. Az adóátvitelést maguk az érdekelték kérték azzal a céllal, hogy mentesüljenek az adókiadásokkal járó izgalmak és költségek alól. Ugyanezért 2 százalékkal emeljük a tőkekamatadót, a C. és D. listáknál emeljük a forgalmi adókvótáját, emeljük a számlabélyegilletéket, valamint

Ha léghuzatba kerül...

Ez az új léghuzatban áll. Ha nem dörszöl be magát **Carmol***)-al, hogy elejét vegye esetleges gripának, hűlésnek vagy idegfájdalmaknak, úgy rosszul fog járni.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meg-hűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

az ingatlanok eladása alkalmával fizetendő proporcionális adót.

Könnyítések a magángazdaság számára

A pénzügyminiszter ezután arra utalt, hogy egészséges adópolitika csak akkor valósítható meg, ha maga a magángazdaság is egészséges és ezért számos könnyítést kíván bevezetni a magángazdaság fellendítése érdekében. Így mindenekelőtt elő akarja segíteni a tőkeképzést, támogatni akarja hasznos munkájukban a pénzintézeteket. Programjának megvalósítása érdekében a pénzügyminiszter többek között a következő könnyítésekről intézkedett:

Az egyenes adótörvény 22. szakasza értelmében a bankoknál elhelyezett betétek után járó tőkekamatadót 10%-ról 5%-ra szállították le a három hónapig terjedő betéteknél és 5%-ról 2%-ra a három hónapon túl terjedő betéteknél. A váltók bélyeg illetékét felére szállították le. Az egyenes adótörvény 39. szakaszának 4. pontja értelmében felére szállították le a nem működő részvénytársaságok minimális adóját.

Külön megterhelés nélkül vezethetők kisebbségi nyelveken az üzleti könyvek

A pénzügyminiszter kijelentette, hogy hatálytalanították az egyenes adótörvény 41. szakaszát, amelynek értelmében kétszeres adót kellett fizetniük azoknak a vállalatoknak, amelyek idegen nyelveken vezették üzleti könyveiket.

— A kisebbségi vállalatok — mondotta a miniszter — a jövőben teljes szabadsággal kisebbségi nyelven is vezethetik üzleti könyveiket. Ezzel megszüntettünk egy olyan körülményt, amely elégedetlenségre és tiltakozásra adott okot.

Hatálytalanították az egyenes adótörvény 34. szakasza 5. bekezdését, amely arra kötelezte a háztulajdonosokat, hogy minden évben kimutatást terjesszenek be bérloikról. Ezzel is az elégedetlenség egy forrását szüntették meg, mert a sokszor tájékozatlan kis ingatlantulajdonosok számára az emített kötelezettség elmulasztása nagy terhet jelentett, mert a mulasztás esetén az adónak egy negyedét kellett bírságképpen megfizetni.

Mentesítették a kereskedelmi adó alól a szarvasmarha-, juh-, sertés-, baromfi- és méh-tenyésztőket.

Mentesülnek a könyvek vezetése és azok bélyegzése alól a kiskereskedők és kisiparosok, akik a patenta fixa 1—7 osztályába tartoznak. Azon engedélyekért, amelyekért a vándorkereskedők a községházaktól kapnak, az eddigi 660 lei helyett csak 27 lei kell majd fizetniük.

A pénzügyminiszter végül közölte, hogy törvényerőre emelnek számos olyan rendelkezést, amelyet a központi bélyegbizottság hozott és amelyek egyik legfontosabbika, hogy az olyan árukiadó cédulák, amelyekre a címzett az áruk átvételét nem igazolja, bélyegmentesek. Ezeket a határozatokat egyébként az Aradi Közlöny annak idején teljes részletességgel ismertette. Megemlékezett a pénzügyminiszter arról is, hogy a kormány teljes erejével megvédi a nemzeti valutát.

A jövő év január 1-én lép életbe az új kereskedelmi törvény

Victor Iamandi igazságügyminiszter aláírás végett Őfelsége II. Carol király előterjesztette aláírás végett azt a rendelet-törvényt, amelynek értelmében a „II. Carol király” törvénykönyv — amely május elsején lépett volna életbe — csak 1940. január elsején lép hatályba. A hajlasztást az erre szükségessé hogy a törvény életbeléptetése szabályzatot igényel, amely azonban még nem készült el.

— Módosították az állategészségügyi ellenőrzésről szóló törvényt. A Monitorul Oficial március 28-ikán száma rendelet-törvényt közöl, amelynek értelmében módosították az 1935. évi állategészségügyi törvény 37. szakaszát. A módosítás értelmében a városok vágóhidjain levágott állatok husa után kilogrammonként legfeljebb 50 banis illeték hajtható be. Ennek az illetéknek 75 százalékát a város kezeli és abból az elkobzott husokért kárpótolja a mészárosokat, míg 25 százalékot a földművelésügyi minisztérium javára fizetnek be és ebből olcsó oltóanyagot szereznek be az állatok számára, valamint kárpótolják azokat a gazdálkodókat, akiknek fertőzött állatait leölik.

SCA A-MOZGO TELEFON: 20-10.
Kettős sláger premier!
1. „Az álhercegnő”
Enekes, zenés sláger. — GLADYS SWARTHOUT a főszerepben.
2. WILLIAM BOYD legjobb alakításában
„A GOWBOYK HARCA”
FOX-JOURNAL 5. 7.15 és 9.15

Naplényre kerülnek földalatti bányakincseink

A bánsági és erdélyi bányák jövője a román-német gazdasági egyezmény tükrében

Bucurestiből jelentik: A gazdasági köröket élénken foglalkoztatja a most megkötött német-román gazdasági egyezmény, amely az előjeltek szerint jelentősen frissíti majd fel az ország vérkeringését. Románia külkereskedelmében eddig is Németország jelentette a legnagyobb tételt és az egyezmény értelmében úgy a kivitel, mint a behozatal lényegesen emelkedni fog.

Erdélyt és Bánságot különösen a fatermes és faipar fejlesztésére vonatkozó megállapodások érintik, ugyanis a német-román gazdasági egyezmény különös súlyt helyez az faipar fejlesztésére. Országterületünkben azonban a legnagyobb jelentőséggel bír az ásványi anyagok, ércvek kitermelése, itt ugyanis elsősorban Erdély jön számításba.

Erdélyben és Bánságban — így Arad- és Temes megyében is — nagyon sok ércbánya és ásványtelep tejszik teljesen kiaknázatlanul.

Az alumínium nversanvaga, a bauxit Bihar megyében várja, hogy egyszer majd napvilágra hozzák. A bihari bauxit-telepek világviszonylatban is jelentékenyek, mennyiségüket a szakértők tízmillió tonnánál is többre becsülik. Azonkívül a bihari bauxit kiváló minőségű is, alumíniumtartalma átlag 53—61 százalékos.

A bihari bauxitot ma egyáltalán nem használják ki. Exportunk nincs belőle, a belföldön pedig nem tudjuk feldolgozni, így a bányászás is teljesen szünetel. Legutóbb a világháború alatt a németek dolgoztak ezekben a bányákban.

Németország bauxit-szükséglete évente ke-
reken 15 millió méterházsára rug, melynek egy részét, mintegy felet, Magyarországból és Csehszlovákiából fedezte.

A Harmadik Birodalom rézércszükségletét évente másfélmillió tonnára becsülték, ujabban azonban ennél jóval több. Romániában számottevő rézérctelepek vannak, sajnos, hogy a fémtartalmuk elég csekély. A leggazdagabb telep Csikinegyében van.

Bő telepek vannak ezenkívül Déva mellett, Arad, Szatmár és Krassó-Szörény megyékben,

Gyulafehérvártól keletre és a máramarosme-
gyei Felsővisó mellett. Rézbányáinkban azon-
ban megemlítésre méltó kitermelés nem folyik.
Részükségletünket külfölről fedezzük.

Mangán-érc, amiről a Harmadik Biroda-
lom az új román-német szerződésben külön
megemlékezik, Erdélyben és Bánságban fordul
elő nagyobb mennyiségben: Szolnok-Doboka
megyében Magyarlápós környékén.

Aradmegye északi és keleti felén,
Déva közelében. Krassó-Szörény megyében
három telepen. Tordamegye nyugati részében,
Felsővisó környékén. Beszterec-Naszódme-
gyében, végül Udvarhely- és Csikmegyék ta-
lálkozásánál. Ezeknek a telepeknek a kiterme-
lése azonban ugyszólván teljesen szünetel.

Krómot egész Románia területén csak a Bánságban,

Krassó-Szörénymegyének a Duna hajlásában
lévő részén találtak. A háború alatt a németek
termelték ki, azóta a bányászásuk szünetel. Az
érc 38—52 százalék krómot tartalmaz, ami
elég kedvező arány. Ennek a krómtelepnek a
tartalmát kétféle millió tonnára becsülik. A króm
egyébként a hadiipar egyik nélkülözhetetlen
nversanvaga.

Kedvezően érinti Erdélyt a mezőgazdasá-
gi termékeknek fokozása és az állattenyésztés
fejlesztése is. Remény van tehát arra, hogy a
két ország közötti egyezmény közelebb vlsz
bennünket az általános gazdasági fellendülés-
hez.

326 millióval csökkent a bankiegy- forgalom március második hetében

38.81 kilogrammal gyarapodott az aranykészlet,

Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala
március 11-iki kimutatása szerint március
második hetében 38.81 kilogramm szinaranyat
szolgáltattak be, amellyel az aranykészlet ér-
téke 18 milliárd 314.937.067 leire emelkedett.

A forgalomban levő bankjegyek összege 326
millióval 33 milliárd 940.034 leire csökkent,
míg a látra szóló kötelezettségek (girószámlák)
végösszege 418 millióval emelkedett, vagyis a
bruttó bankiegyforgalom emelkedése 92 millió
lei. A fedezeti arány 0.6 ezrelékkal 38.36 szá-
zalékra csökkent. Az import fedezésére szol-
gáló devizakészlet 27.5 millió lei értékűvel
374.110.396 leire emelkedett. — A keres-
kedelmi váltótárca harminchat millióval
10.449.930.209 leire csökkent, a lombardhitelek
összege 9 millióval 1 milliárd 639.470.866 leire
emelkedett. A magángirószámlák egyenlege
373 millióval 9 milliárd 648.411.948 leire emel-
kedett.

— **Az inas-szerződések bejegyzésére irányuló kér-
vények bélyegmentesek.** Az aradi munkakamara közli,
hogy a munkaügyi minisztérium által kiadott rende-
lés értelmében azok a kérvények, amelyeket a munka-
kamarához inas-szerződések bejegyzése érdekében in-
téznek, bélyegmentesek. Az inas-szerződésekkel kapcsola-
tos többi kérvények viszont nem mentesülnek a bé-
lyegkötelezettség alól.

— **A pénzügyi bírságok csak az eredeti összeg 25
százalékára csökkenthetők.** Az érvényben volt pénz-
ügyi törvények szerint a kirótt pénzügyi bírságok
egyes esetekben az eredeti összeg 5—10 százalékra vol-
tak csökkenthetők, 1938. december 1-én kihirdetett új
adóbehajtási törvény szerint pénzügyi bírság csak az
eredeti összeg 25 százalékára csökkenthető, annál ke-
vesebbre nem. Ezt a rendszert a fiscus közegei alkalmaz-
ták az 1938. december 1. előtt kirótt bírságokra is,
amelyek miatt a pénzügyminiszterhez több recurs érke-
zett be. A pénzügyminiszter ezekkel kapcsolatban most
rendeletet adott ki, amely szerint az 1938. december
1. előtt kirótt pénzügyi bírságok is legfeljebb az eredeti
összeg 25 százalékára csökkenthetők, kivéve ha a csök-
kítésre vonatkozó kérést 1938. november 30. előtt
nyújtották be a pénzügyminiszteriumhoz. Ez utóbbi es-
etekben a régi törvény rendelkezései irányadók.

— **A német államkincstár csak hatvan százalékban
fizeti készpénzben kötelezettségeit.** A német birodalmi
pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint a
német állam és a közintézmények — az alkalmazottak
fizetését kivéve — minden kötelezettségüket csak hat-
van százalékban fizethetik készpénzben, míg negyven
százalékról nem kamatozó kincstárjegyeket adnak, ame-
lyek a következő években adófizetésre használhatók. Az
e célra készített adóbónok is keltélék és mindegyik tí-
pusból egyenlő összegűt (20—20 százalékot) kap a né-
met államkincstár minden hitelezője. Az első típus 6
hónapos lejáratú. Ezzel hat hónap múlva adó fizethető,
vagy pedig a Birodalmi Bank készpénzben beváltja. A
másik típus csak három év múlva esedékes. Ezzel adó
csak három év múlva fizethető és a Birodalmi Bank is
csak három év múlva váltja be, amely alkalommal a né-
met kincstár 12 százalék prémiumot fizet a névérték
után, vagyis ez a típus végeredményben — utólagosan
— évi négy százalékot kamatozik. Londoni hírek sze-
rint a német kormány még egy típusú kincstárjegyet
is bevezet, amelyeket fizetőszerzők (pénz) hatáskörrel
fog felruházni.

SPORT KÖZLÖNY

Közbenjár a labdarugószövetség a hadgyakorlatra behívott divíziós játékosok szabadságolása érdekében

Az AMEFA vezetőségéhez szerdán délelőtt távirat érkezett, amelyben a labdarugó szövetség felhívta a munkásegylet vezetőségét, hogy azonnal közölje a szövetséggel az egyesület hadgyakorlatra bevonult játékosainak névsorát, valamint a csapatfőnököt, amelynek szolgálatot teljesítenek. Az AMEFA vezetősége még délben táviratot intézett a szövetséghez, amelyben közölte a kért adatokat.

A vasárnapi bajnoki fordulóval kapcsolatban ilyenformán valószínűleg a szövetség akar közbenjárni, hogy a divíziós egyesületek játékosait szabadságolják, hogy ezáltal lehetővé tegyék a negyedik tavaszi bajnoki fordulójú megtartását. Amennyiben a szövetségi közbenjárás sikerrel jár, úgy vasárnap Aradon a helyi derbit, a Gloria—AMEFA mérkőzést fogják lebonyolítani.

Vasárnap megindulnak a küzdelmek a másodosztályban és szövetségi díjban

Vasárnapi labdarugó-műsor

Az elmúlt vasárnapon mindössze két első-
osztályú és három ifjúsági bajnoki mérkőzés ke-
rült lebonyolításra, vasárnap azonban már teljes
fordulót bonyolítanak le a csapatok, amennyiben
egy-egy csapatnak háromnál több játékosa nincs
távol.

Nemcsak az elsőosztályban és ifjúsági baj-
nokságban, hanem a másodosztályban és a szövetségi
díjban is bonyolítanak le mérkőzéseket és a
részletes vasárnapi kerületi bajnoki műsor a követ-
kező:

KER. I. OSZT.:

Mica—Transilvania, CAA (AAC)—Gaiana,

Crșana—Ințelegerea (Egyetértés), Hakoah—Olim-
pia, Astra—Titanus, Tricolor—SGA (ATE).

KER. II. OSZT.:

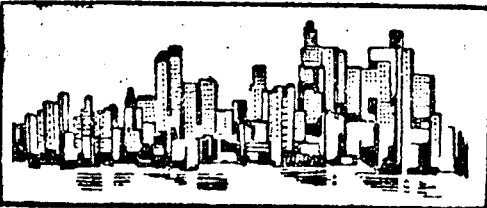
AMRA—Vulturul, Frontiera—Fortuna.

SZÖVETSÉGI DÍJ:

Transilvania — Hakoah, Crșana — Titanus,
SGA (ATE) — AMEFA (AMTE).

IFJUSÁGI BAJNOKSÁG:

AMEFA (AMTE)—Transilvania, CAA (AAC)
—Gaiana, Fortuna—Ințelegerea (Egyetértés), Ha-
koah—Olimpia, Astra—Gloria, Tricolor—SGA
(ATE), Unirea—Banatul.

HAPAG-gala

New-York-i világkiállításra

1939. április—október

Hetekinti kirándulások a közismerten ele-
gáns és kényelmes „Hamburg” gőzessel.
Lei 36.000.— minimális ár, beleértve 6 napi
látogatási program New-Yorkban. Érdekes
kirándulások az Egyesült Államokban:
Chicago, Detroit, Washington, Niagara-
vizesés. stb.

A nagy érdeklődés következtében mielőbbi
jelentkezés ajánlatos.

Prospektusok és felvilágosítások a
HAMBURG-AMERKA-LINIE

képviselőténél:

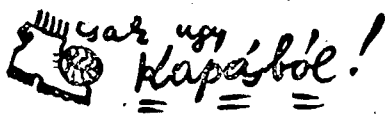
Künstler Utazási Iroda

Arad, Blv. Reg. Maria 24. Tel.: 10-86

Bizonyossá vált a Slavia bucuresti-i vendégszolgálat

Bucuresti. A husvétii labdarugótornát rendező Venus vezetősége tegnap telefonbeszélgetést folytatott a prágai Slavia főitkárával Volausekkel és a megbeszélések eredménye, hogy a Slavia biztosan résztvesz a husvétii bucuresti-i tornán. A tervek szerint a Slavia első napon a Ripensjával, második napon a Venussal, a harmadik napon pedig egy később kijelölendő ellenféllel (valószínűleg a Rapidol) mérkőzik.

Francaországban a kilencedik tavaszi forduló a következő eredményeket hozta: Antibes—Excelsior 3:0, Lens—Strasbourg 1:1, Sochaux—Marseille 2:0, Fives—Rouen 3:2, Roubaix—Cannes 1:1, Metz—Racing Paris 3:0, Lille—St. Étienne 3:1.

Bican, az egykori bécsi, legutóbb prágai csatárjátékos, akit sokan Európa legjobb középcsatárának tartanak, hír szerint Délamerikába akar szerződni.

Páris és Nizza között lebonyolított nagyszabású országúti kerékpárosversenyt most fejezték be és a francia Archambaud győzött 23 óra 23 p. 48 mp. idővel a belga Bonduer előtt.

A magyar nemzeti bajnokság góllövő listáján természetesen továbbra is Zsengellér áll az élen. A sorrend a következő: 32 gól: Zsengellér, 16 gól: Kolláth, 14 gól: Solti, 13 gól: Sárosi I. Toldi, Nemes, 12 gól: Jakab, Gyetvai, Kiszely.

A 200 méteres mellúszásban a német Balke újból megjavította saját 2 p. 37.8 mp.-es világrekordját. Az új világrekord, amely még hitelesítésre vár: 2 p. 37.4 mp.

O Homoródy-Hehs Béla hatodik a MAC törvívóversenyén. Vasárnap bonyolították le Budapesten a MAC törvívóversenyét, amelyen a magyar törvívógárda legjobbjai résztvettek. A versenyt Hátszeghy József nyerte 8 győzelemmel, a további sorrend a következő: 2. Maszlay 7 gy., 3. Gözsy 5 gy., 4. Palócz 5 gy., 5. Zirczy 4 gy., 6. Homoródy-Hehs 3 gy., 7. Berzsenyi 2 gy., 8. Mátéffy 1 gy., Tabaldy 1 gy. Az aradi származású vivő kitűnően szerepelt.

O összeállították a svájci válogatottat is. A vasárnapi zürichi svájci—Magyarország válogatott labdarugó mérkőzésre a svájciak is összeállították csapatukat. A svájci válogatott a következő: Huber (Schlegel) — Stelzer, Lehmann — Springer, Vernati, Rauch — Bickel, Sydlar, P. Aebi (Walacsek), Abegglen III., G. Aebi.

O Magyar, jugoszláv, lengyel és bolgár vasutas sportolók Bucurestiben, Junius elején rendezik meg Bucurestiben a vasutas-stadionban a Ceferiadat, vagyis a vasutas sportolók bajnokságát. Az idén nemzetközi ke reték között akariák megrendezni és a meghívottak között magyar, lengyel, jugoszláv és bolgár vasutas sportolók is szerepelnek. Amennyiben a nemzetközi helyzet engedi, valóságos kis „vasútas-olimpiát” hoznak össze.

Aradi fiatalember tragikus öngyilkossága Lippán

Szolgálati fegyverével szívenlőtte magát Ráskai Miklós — Csütörtökön délután 4 órakor temetik a tragikusvégű fiatalember.

Szerdán délelőtt megdőböntő öngyilkosság híre terjedt el futóútként Aradon: egy városzerte ismert fiatalember, Ráskai Miklós, Ráskai Miksa, a Bánáti Bank részvénytársaság volt főtisztviselőjének fia vált meg az élettől. A 21 éves fiatalember március 1-én vonult be az aradi 93. gyalogezredhez, hogy leszolgálja önkéntesi évét. Kedden este Ráskai Miksa telefonüzenetet kapott, hogy fiát Lippán szerencsétlenség érte és sürgősen utazzék ki Lippára, mert jelenléte okvetlenül szükséges. Ráskai sógora, Székely Ferenc dr. aradi ügyvéd társaságában azonnal kiutazott Lippára, fiát azonban már csak holtan találta.

A fiatalember környezete mítsem tudott arról, hogy Ráskai Miklós öngyilkossági gondolatokkal foglalkozik. Az egyik barátja, aki Ráskai Miklóssal együtt szolgált a 93. gyalogezred kilencedik századában, elmondotta, hogy Ráskai kedden még jókedvűen elbeszélgetett társaival. Az öngyilkosságra valószínűleg az adott okot, hogy a fiatalember rajongásig szeretett édesanyját alig egy évvel veszítette el és ezt fájdalmat kiheverni nem tudta. Az öngyilkosságot kedden délután lippai lakásán követte el szolgálati fegyverével olyképpen, hogy a

fegyvert az asztalra fektette, a ravaszára spárgát kötött, a szemben levő székre ült le, majd elrántotta a fegyver ravaszát. A fegyvergolyó a fiatalember szíven hatolt keresztül és azonnal megölte. A lövés zajára a házbeliek a szobába siettek, nyomban értesítették a hatóságokat és orvost hívtak, de ez már csak a beállott halált konstatálhatta.

Ráskai Miklós főhadnagyának levelet hagyott hátra, amelyben közölte, hogy öngyilkosságának oka nem katonai természetű és így csaknem bizonyos, hogy édesanyja elvesztése feletti fájdalmában menekült a halálba. A fiatalember mielőtt katonai szolgálattételre bevonult, a Jónás-féle butorgyár alkalmazottja volt, ahol mindenki szerette és becsülte a szorgalmas és jómodoru fiatalembert. Ráskai Miklós temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz a régi zsidó temető halottasházából.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

O új uszó Európa-rekord. Brémában a Plath, Langowitz, Heibel, Fischer együttes megjavította a 4x100 m. gyorsuszás Európarekordját 4 perc 00.5 mp. idővel. (Eddigi rekord: magyar staféta 4 perc 0.2 mp.)

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, MÁRCIUS 30.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.15: Románcok. 19.25: Hegedűhangverseny közvetítése. 20.10: Gramofonlemez adása. 21.15: A Szimfonikus Zenekar hangversenyének közvetítése. 23.15: Gramofonlemez adása. 23.45: Hírek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Gramofon. 8.20: Étrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 12.10: Vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó. 13.10: Hanglemez. 14.30: Közvetítés a Hortobágyról. 15: Cigányzene. 17.15: „Kikelet a fehér asztalon.” Előadás. 18: Hírek szlovák és orosz nyelven. 18.10: Magyar, német művész-

csere. 18.30: Közvetítés az OMGE nagyteremből. 19.20: Cigányzene. 20.10: Gazdáknak. 20.30: Az Operaház előadása. 22: Külügyi negyedóra. 23.10: Hírek. 23.30: Szalonzenekar. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

PÉNTEK, MÁRCIUS 31.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Katonazene közvetítése. 19.15: Woi-dalok. 20.35: Az Operaház előadásának közvetítése. A felvonások között hírek adása. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Gramofon. 8.20: Étrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 12.10: Vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó. 13.10: Zongoraszó. 14.30: Szalonzenekar. 17.15: Diákféltára. 18: Hírek szlovák és orosz nyelven. 18.10: Elbeszélés. 18.40: Éneklő ifjúság. 19.25: Sportközlemények. 19.35: Cigányzene. 20.45: Három egyfelvonásos. 21.50: Jazza. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Operaházi zenekar.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

J. KREBSZ

Tavaszi ruhákat kabátokat legszebben, legolcsóbban fest, mos, vegyileg tisztít. — Zománccfényű gallérokat készít. TELÉP: Bul. Reg. Ferd. 51. Flókülzet: Eminescu 1.

Levelzés és házasság rovatokban való közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

ALKALMAZÁST NYER

Íróközö mindenek azonnal felvételük. Cim: Str. Horia 8. 1468

Szobaleányt jó fizetéssel keresek. Bul. Reg. Ferdinand 15., első emelet. 18. 1464

LAKÁS

Modern háromszobás lakás és két egy-szobás lakás olcsón kiadó. Str. Bolintinea nu 4., bővebbet: Baumann, Bul. Regele Ferdinand 42. 1455

Kétszobás lakás 800 leiért kiadó. Calea Radnei 35a. Ház mesternél.

Földszinti háromszobás, uccai, modern lakás teljes komforttal kiadó. Str. Consistorului 29. 1456

Kiadó a Malul Muresului 2. sz. házamban levő kétszobás, földszintes, uccai lakás május 1-re. Dr. Angel. 1326

Négyszobás, napfényes, összkomfortos urilakás a Str. Consistorului és Str. Mărăsesti szögletében május 1-re kiadó. Bővebbet: Str. Mărăsesti 4., I. em. 1197

ÜZLET

50 év óta üzemben levő pékműhely bér-beadó. Cim a kiadóban 1463

VÉTEL-ELADÁS

Kertszéket, kertiasztalt, nyugagyatrugetvételre keresek. Cal. Saguna 8. Telefon. 10—33.

Jóállapotban levő öntöttvas-fürdőkádat megvételre keresek. Cim a kiadóban.

Sötét dióhalók

és topolyahálók nagy választékban. Belföldi és keleti szőnyegek, modern, új konyhaberendezés, amerikai íróasztal, rollók szekrények, kasszák, recame, kombinált szekrény stb.

olcsón, mélyen leszállított áron kaphatók. Veszünk sürgősen megbízónk részére 6 és 12 személyes ezüst evőkészletet, porcellán- és üvegszervizet, antik ékszereket, szőnyeget és teljes lakásberendezést.

Zálogkölcsonöket közvetlünk a temesvári zálogházba, előleget nyulunk, olcsón hosszabbítunk, zálogcéduláit megvesszük.

TEMPO bizományi-üzlet, Fischer Eliz-palota.

Egy portabil írógép sürgősen eladó.

Mercur-tagok! Férfi, nő és gyermekruhát legolcsóbban 6 havt. részletre Muzsáynál vegyünk. 1169

Jövedelmező szerényebb üzem minden elfogadható árban és Új Lexikon, komplett, 2000 leírt továbbá egy gitár és egy kitűnő hegedű, fényképező gép, telefon, lemezzel, olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1397

Jókarban levő takaréktűzhelyet 2 sütővel megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

פֶּזְזָה לְיָמֵינוּ

Pézzah ünnepe boldog lesz, ha italárú!

Hónignél vesz, P. Avram Iancu 5

FEINER-féle 13% ménesi rísling lei 14

KULONFELEK

Beraktározási raktárban olcsón beraktározható lakásberendezések. Eladó: várlót bizományba elvállalok. Olcsón eladó egy hálószoba, egy tükör, valamint villanycsillárak. Str. Moise Nicoară 9—11. 1454

Elveszett egy férfi aranylánc a Dacia és az Aradi Közlöny közötti útvonalon. Megtaláló adja le a kiadóhivatalba illő jutalom mellett. 1469

Legújabb jelentéseink:

Hadilétszámra emelték az angol szárazföldi hadsereg állományát

Továbbra is az önkéntes-rendszerrel óhajtja Chamberlain fedezni a haderő utánpótlását

Londonból jelentik. Az angol minisztertanács vizsgálat tárgyává tette Anglia magatartását a legújabb európai eseményekkel kapcsolatban és megvitatta az angol politika jövő alapelveit. A miniszterek megbeszéltek a közép-európai helyzetet és foglalkoztak a német-lengyel viszony kérdésével. Szó került az Anglia-Franciaország-Szovjetország és Lengyelország között az utóbbi napokban lefolyt megbeszélésekre, valamint Anglia fegyverkezésére is.

Chamberlain miniszterelnök különben a konzervatív párt „1922” bizottságának éjszakai közebédjén pohárköszöntőt mondott, amelyben

merő kitalálásoknak mondotta a kormány kebelében dúló ellentétéről szóló híreket. Csehország és Morvaország bekebelezése óta a kormány gyökeresen áttekintette a felfegyverkezés helyzetét és ha adektalanul megtette a szükséges intézkedéseket.

Óriátság lenne — mondotta — a jelenlegi pillanatban az általános hadkötelezettség bevezetésével megzavarni a kormány és a szakszervezetek közötti jóviszonyt.

Hangsúlyozta, hogy a jelenleg folyamatban lévő külképviseleti tanácskozások rendkívül sokrétűek, tehát a többségi képviselők valószínűleg megértik, miért nem tesz nyilatkozatot ezekről, mielőtt a befejezés megtörténne.

Helsinki-ből jelentik: Hudson angol kereskedelmiügyi államtitkár Moszkvából jövet szerdán délelőtt a finn fővárosba érkezett.

Londonból jelentik: Az alsóházban Greenwood, a munkáspárti ellenzék helyettes vezére napirenden kívül megkérdezte, hogy a területi haderővel kapcsolatban mik a kormány szándékai. A kérdésre Chamberlain miniszterelnök a következőket válaszolta:

— Megvizsgáltuk nemzeti életünk minden vonatkozását, ennek fényében elhatároztuk, hogy a területi haderőt,

amely 170.000 főnyi béke létszámmal rendelkezik, hadi létszámmal emeljük, vagyis 40.000 ezer fővel növeljük. Ezt később megkészezzük, úgyhogy területi haderőnk összesen 340.000 főt fog számlálni. Ha a tervek elkészültek, a Házaat koronként tájékoztatni fogom.

A miniszterelnök ezután hangsúlyozta, hogy újabb erőfeszítésre lesz szükség, hogy ennek szükségességét a nemzettel megértésék. Chamberlain még kifejtette, hogy *az önkéntes rendszerrel fedezhető lesz valamennyi szükséglet.*

Knox tábornok kérdésére a miniszterelnök közölte, hogy az új létszám betöltése érdekében a toborzások már megkezdődtek.

Az alsóház ezután egy törvényjavaslat tárgyalására tért át, amely háború esetén menekült táborokká átalakítandó szüneti gyermektáborok létesítéséről szól. A törvényjavaslat tárgyalása alatt megjelent az alsóházban Erzsébet királyné.

A történelem folyamán ez az első eset, hogy Anglia uralkodójának felesége az alsóház karzatán járt.

London. (Rador.) A lordok házában tárgyalása folyamán lord Semphill beszédet mondott és kifejtette, hogy legutóbb romániai látogatása során megállapítható a Romániában megvalósított nagy munka értékét. Javasolta, hogy az angol bizottság gyorsítsa meg munkáját és Romániába való elindulásának időpontját is előre tűzze ki. Beszédében arra a gazdasági bizottságra utalt, amelynek Romániában kell lefolytatnia a már előbb bejelentett, nagyfontosságú gazdaságpolitikai tárgyalásokat. Kérte, hogy ez a bizottság ne szorítkozzék csupán a Romániát illető viszonyok tanulmányozására, hiszen a romániai viszonyokra vonatkozó összes adatokat ismerik már jövele Londonban. Az angol tárgyalóbizottságnak olyan nyilatkozatot kell tennie, amely tisztán körvonalazza a lehetőségeket a Romániával kötendő külkereskedelmi egyezmény tekintetében. Az ilyen eljárás mindenél jobban hozzájárul Románia részvételéhez Európa megbékélésének nagy munkájában.

Kiéleződött a viszony Berlin és Varsó között

Varsóból jelentik: A kormány több intézkedést léptetett életbe, amelyek háborús jellegűek. Tegnap a fővárosban 700 ezer gázlarcot osztottak szét és a főváros különböző stratégiai pontjain légvédelmi ágyukat állítottak fel.

A varsói litván követ a következőket jelentette ki:

— Litvánia helye Lengyelország oldalán van. Egvedül csak Lengyelország védhet meg bennünket, annál is inkább, mert Litvánia további fennmaradása ma csak Lengyelország érdeke.

A „Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz” mai számában a következő felhívás olvasható:

— Lengyelországot felhívjuk, hogy hozzávaló viszonyát barátságos szellemben rendezze. Azt kérdezzük a lengyel kormánytól, ki fogja Lengyelországot megvédeni, ha eltávolodik Németországtól és ha bizonyos részekről támadás érne. A német kormány levonia a következtetéseket, ha Lengyelország a Németországgal kötött szövetségi szerződés szelleme ellen cselekszik.

Az újság megállapítja még, hogy Németországban nagyon jól ismerik a Kownóban lefolyt németellenes tüntetéseket. Ezért azonban nem akarnak egyelőre magyarázatot kérni.

A „Daily Telegraph” jelentése szerint a lengyel kormány egyáltalán nem hajlandó tárgyalni a német követelésekről.

Varsó. (Rador.) A Reuter iroda jelenti: Németország varsói követe az éjszaka folyamán megbeszélést folytatott Beck külügyminiszterrel. A litván Beck ezredes biztosította a német követet, hogy Lengyelországnak nem áll szándékában eltávolodni az 1934. évi lengyel-német szerződéstől. Lengyelország — ezek szerint — nem vesz részt semmiféle olyan államsoportosulásban, amelynek élé Németország ellen irányul.

Berlinben illetékes tényezők nyilatkozatot adtak a külföldi újságíróknak, amelyben azt hangsúlyozták, hogy a lengyelországi német kisebbség nagy üldözötteseknek van kitéve.

Lengyel részről cáfolják ezt a német híresztelést. Mivel varsói német követ az est folyamán jelentéstételre Berlinbe utazott.

Hivatalos lengyel helyről szerzett értesülés szerint a közelmúltban német részről nem hivatalos formában követeléseket intéztek Lengyelországhoz Danzigra és más kérdésekre vonatkozólag. Ezeket a követeléseket azonban a lengyel kormány visszautasította. Ma is arra az álláspontra helyezkedik Lengyelország, hogy nincs miről tárgyalnia Németországgal, annál is inkább, mert a Népszövetség már foglalkozott ezekkel a kérdésekkel. Danzigról is csak akkor lehet szó tehát, ha a Népszövetség

visszavonul a határozat-hozataltól és ha Németország visszavonja a Kelet-Poroszországban összevont csapatait.

Lengyel politikai körök egvéként hangoztatják, hogy Anglia nagyobb kölcsönt folyósít Lengyelországnak hadfelzerelési célokra.

Bromberg. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: A németellenes tüntetések, amelyek első sorban a lapok és a nyugatlengyel egyesületek izgatásának következményei folytatódnak. Margonin városkában az éjszaka folyamán valamennyi német lakta ház ablakát betörték, két német tisztviselőt megtámadtak és késekkel súlyosan megsebesítettek. Hasonló összetűzések történtek máshelyen is.

Varsó. (Rador.) A lengyel lapok jelentései szerint a lengyel parasztpárt több politikai perekből kifolyólag elitelt vezetője hazatérni készül külföldi emigrációjából.

London. (Rador.) Az angol sajtó cikkéből arra lehet következtetni, hogy a legrövidebb időn belül döntő jelentőségű elhatározások történhetnek diplomáciai és katonai szempontból. A Financial Times hangsúlyozza, hogy Anglia, Franciaország, a Szovjet és Lengyelország között folytatódnak a külképviseleti tárgyalások és hozzáfüzi ehhez, hogy hétfőn Chamberlain az alsóházban rendkívül nagyfontosságú nyilatkozatot tesz. A Times varsói táviratokról számol be és a konzervatív lap hangsúlyozza: Lengyelország egyre inkább Németország ellen fordul.

Anglia már hajlandó katonai segítséget nyújtani Lengyelországnak

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” mai vezér cikkében azt írja, hogy egyre valószínűbb lesz: Németország újabb akcióra készül. Az angol külügyminiszterium szócsöve utal a német felhivatalos Deutsche Diplomatische Korrespondenz cikkére, amely a lap szerint

utolsó figyelmeztetés Lengyelországhoz, hangsúlyozva, hogy a lengyelországi németellenes akció súlyos következményekkel járhat Európa jövője szempontjából, habár Németországnak mindjárt az volt a vágya, hogy békében éljen Lengyelországgal.

A „Daily Telegraph” szerint ezt a kijelentést aligha lehet félreérteni. A lapok szerint Beck ezredes, lengyel külügyminiszter hétfőn érkezett Londonba, ahol két napig marad. Ha a nemzetközi helyzet megjavulna, amire nincsen sok kilátás, akkor Beck külügyminiszter ezt néhány napi pihenésre használná fel. Beck és Halifax angol külügyminiszter között hétfő délelőtt lesz az első tanácskozás.

Hír szerint Anglia most már hajlandó határozottabb segélynyújtási ígéretet tenni Lengyelországnak és ennek katonai módozatait Beck látogatása alkalmával vitatják meg.

A Daily Chronicle azt írja, hogy a német kormány megakarja hivni Becket, hogy londoni útja előtt látogasson el Berlinbe is.

Varsó. (Rador.) A lengyel sajtó élénken figyelt a Deutsche Diplomatische Korrespondenzben megjelent közleményre és a lap által használt érvelést érthetetlennek minősítik. A Dobry Wjeczor kiemeli, hogy Lengyelország magatartása a Közép-európában végbement legutóbbi események kapcsán teljesen észszerű: A köztársaság békében és barátságban kíván élni összes szomszéddal, hiú maradj szövetségeséhez és az általa jegyzett egyezményekhez anélkül, hogy valamely erőscoporthoz engedné vonzani magát. A Wjeczor Warszavskit a mérsékelt lobboldal lapja a következőket írja: Vajon Németország öszintén akarja-e az 1934. évi egyezmény szellemében álló politika folytatását? Bár a közlemény, amely a német lapban megjelent, erre enged következtetni, mégis jó lenne, ha nem fejtenék el, hogy Lengyelország nagy árfán, amelynek legfőbb törekvése területi épségének fenntartása. A lengyel nép soha sem vennie tudomásul, hogy külpolitikáját bármilyen vonatkozásban is korlátozzák. A befejezett tények nem mindenkor egyeznek meg Lengyelország érdekeivel. A Lengyelországhoz tapasztalható eseményeken senkinek sem szabad csodálkoznia Berlinben.

Ausztrália bevezeti a kötelező nemzeti szolgálatot

Sidneyből jelentik: Az ausztráliai szövetségi kormány elhatározta, hogy nyilvántartást készít a kötelező nemzeti szolgálatban való részvételre alkalmas férfiak számára. A kötelező nemzeti szolgálat kiterjed minden 15-64 éves férfire.

Berlin nem fenyegeti Jugoszláviát

Berlinből jelentik: A Völkische Beobachter szerdai vezércikkében visszautasítja a Jugoszláviát fenyegető híreket. Bizonyos londoni és párisi körök Németország nyomására suttognak, de nem tudják megmagyarázni, hogy mi célja lenne az ilyen nyomásnak a baráti Jugoszláviával szemben. Belgrád viszont kellő nyugalommal fogadta a oelzatos mesterkedéseket és napirendre tért felettük.